

НАРОДНИ Студентски

ОРГАН НАРОДНЕ СТУДЕНТСКЕ ОМЛАДИНЕ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

ГОД. X — БРОЈ 8

Изази двапут месечно

БЕОГРАД, петак 26 Јула 1946

ЦЕНА 2 ДИЊ

Неправедне париске одлуке неће да приме наши народи, а пошто то не могу да приме наши народи, то неће примити ни наша Влада!

Светски студентски конгрес у Прагу

Према решењу Првог светског студентског конгреса одржаног новембра 1945 у Прагу, одржаће се од 18 до 31 августа Други светски студентски конгрес у Прагу. Према задацима које је Први светски студентски конгрес предвидео да треба да се реше на Конгресу, према припремама које се у читавом свету врше за Конгрес, према броју учесника на Конгресу види се да Светски студентски конгрес има огроман значај не само за студенте него и за јачање и учвршћење општих демократских омладинских снага у свету.

Свим припремама за Конгрес руководио је по решењу конференције Припремни комитет, састављен од претставника 12 земаља међу којима је и претставник Југославије друг Рајко Томовић. Припремни комитет је одржао 3 састанка те је на њима размотрио сва питања припрема за Конгрес, како би Конгрес могао што брже и темељитије да реши многа питања која су принципијелно третирана на Првом светском студентском конгресу. Припремни комитет је успоставио везе са свим великим демократским организацијама међународног значаја као што су Организација уједињених нација, Светска синдикална федерација, Светска федерација демократских омладине (СФДО), Међународна организација жена итд. Конгрес треба да донесе одлуке о природи односа Светске студентске уније са наведеним организацијама у циљу координације рада. Прихваћен је предлог извршног комитета СФДО да Светска студентска унија буде аутономна саставна организација СФДО. Рад Припремног комитета су потпомогле многобројне демократске студентске организације које су учествовале на Првом светском студентском конгресу, а пришле су још и неке нове организације, тако да ће на Конгресу бити заступљене све демократске студентске снаге света.

Припремни комитет је израдио нацрт устава Светске студентске уније који ће бити предложен Конгресу. Тај нацрт указује већ данас на огромну важност и значај Светске студентске уније као организације која треба да послужи најпре јачању и учвршћавању јединства демократских студентских организација затим да допринесе чвршћем јединству демократских омладинских организација удружених у Светској федерацији демократске омладине.

Светска студентска унија ће бити важан фактор у борби за уништавање остатака фашизма у свету, а сем тога, она ће много допринети побољшању услова појединих студентских организација, за решавање економских проблема и подизање животног стандарда студената, пружајући на тај начин могућност за што боље стручно усавршавање тих студената.

Светски студентски конгрес ће имати изразито радни карактер. На Конгресу треба да се донесу дефинитивна решења по свим питањима која су начелно расправљана на Првом светском студентском конгресу, треба да се створи Светска студентска унија као јединствена организација демократске студентске омладине у свету, треба да се усвоји устав те организације, као и да се поставе смернице рада организације у смислу извршења циљева и задатака предвиђених нацртом устава. Из програма рада Светског студентског конгреса види се да су најважније теме које ће на Конгресу бити третиране у вези са улогом студената у борби против остатака фашизма, у обнови као и у изградњи мира и бољег света. Комисије треба да уреде питања остварења сарадње међу појединим студентским организацијама путем разме-

не штампе, путовања, културних веза итд.

Наша земља учествује на овом Конгресу са 15 делегата. Овај број је релативно велики, јер долази одмах иза четири велике земље. Оволики број делегата из Југославије одређен је зато што наш студентски покрет ужива огромно поштовање због својих традиција, а нарочито због своје јединствености, организованости и огромног утицаја на све студенте Југославије. И чињеница да је Југославији додељено да изради три реферата који ће бити одржани на Конгресу, говори о томе да се на нашу студентску организацију гледа као на врло важан фактор у овој међународној студентској организацији.

ИЗАБРАН ЈЕ МЕЂУУНИВЕРЗИТЕТСКИ СТУДЕНТСКИ ОДБОР НОЈ-а

У циљу измене искустава и решавања опште студентских задатака и проблема одбори НОС-а београдског, загребачког и љубљанског Универзитета одржавали су сталну везу, особито после Конгреса НОЈ. Поједини факултети су такође измењивали своја искуства у раду, али су њихове везе биле повременије, и састојале су се готово искључиво у међусобном дописивању. Многа питања која би се могла заједнички решити остала су ипак нерешена.

Осећала се потреба за стварањем једног међууниверзитетског студентског одбора који би координирао рад свих наших универзитета. Такође ради успостављања нормалних веза са иностраним студентским организацијама неопходно је било створити једно централно тело, које би могло да претставља све студенте наше земље.

У том циљу 16 овог месеца састали су се у Београду делегати београдског, загребачког и љубљанског Универзитета. На састанку је константовано, да су универзитетске организације НСО-а у прошлој години стекле велику популарност и ауторитет међу студентским масама и наставницима и, да су окупиле највећи број студената у заједничком решавању политичких, економских и других чисто студентских питања.

Да би се рад наших економских и здравствених секција побољшао и да би се правилно користила материјална средства, којима се располаже, одлучено је да се одмах у почетку наставе у новој школској години састану руководиоци ових секција. С обзиром да на сва три универзитета има приличан број студената са активном туберкулозом, то се предвиђа отварање једног студентског санаторијума. У току овог лета извршиће се замена студената по опоравилиштима на тај начин, што ће извесан број загребачких и љубљанских студената поћи на опоравак на Златибор, док ће студенти Београдског универзитета ићи на опоравак у Словенију и Опатију. Такође и неке иностране студентске организације у току овог лета примиће извесан број наших студената на опоравак и летовање. Да би се осигурао рад студентских мензи и уопште рад потпорних удружења, предвиђено је да се у времену од 1 до 8 октобра спроведе сабирна акција у корист студената, у колико за то време већ није предвиђена нека друга сабирна акција општег значаја.

У погледу реорганизације рада НСО-а, према статуту НОЈ-а, донета је одлука да се она изврши одмах у почетку нове школске године.

НАШИ НАРОДИ НЕЋЕ ПРИХВАТИТИ НЕПРАВЕДНУ ПАРИСКУ ОДЛУКУ

Нико не може спријечити један народ да одлучује о својој судбини, да бира своје државно уређење и да изрази вољу о своме присаједињењу или отцепљењу. Ови принципи су били изражени у Атланској повељи, а постављени на Техеранској конференцији, али савезници их не извршују до краја. Ми се ослрћемо специјално на нас, јер то нас боли, јер то наше народе тангира.

Питање нашег Трста и Јулијске Крајине је такође једно од таквих питања које би по принципима Атланске повеље и одлукама Техеранске конференције требало да рјешава сам народ поменутих крајева. Народ Јулијске Крајине и Трста требало би да се пита кад се рјешава о томе коме треба да припадне суверенитет над њима. Ма да је већ народ ових крајева

давно изразио своју жељу и вољу, ма да су Словенци и Хрвати као и италијански антифашисти — становници Трста и Јулијске Крајине јасно испољили своју жељу да се ови крајеви припоје Југославији, ипак се њиховим захтјевима није изашло у сусрет.

При рјешавању овог питања наши народи су били увјерени да ће Савезници водити рачуна о вољи народа Трста и Јулијске Крајине, о интересима своје савезнице Југославије која је то заиста заслужила и која је у овом тешком и крвавом рату придонијела много заједничкој победи Уједињених нација, дала сразмјерно највише жртава после Совјетског Савеза, економски највише страдала. Напосе, народ Трста и Јулијске Крајине, ма да је робовао 25 година под фишистичком Италијом, није се дао покорити, а у народно-ослободилачком рату дао је доста бораца и руководиоца и тиме придонио општесавезничкој победи Све чињенице, као што су стратегиски, географски и етнички разлози, говоре јасно о томе да су Трст и Јулијска Крајина саставни дио Југославије. Све демократске снаге свијета, које су се искрено бориле против фашизма и свих његових огавних сретстава, а која су још и данас реликти у међународној политици, знају добро да су Трст и Јулијска Крајина нераздијелни дио наше националне територије. Још кад су поднесени неправедни приједлози Савјету министара иностраних послова о разграничењу између нас и Италије од стране америчке, енглеске и француске делегације, народ Јулијске Крајине и Трста, као и сви наши народи, најодлучније су проsvједовали на својим митинзима и најенергичније захтјевали да се исправи ова неправда. Једино је совјетска делегација схватила вољу становника Трста и Јулијске Крајине и наше праведне захтјеве подупрла до крајњих граница могућности.

На приједлог Савезничке комисије о разграничењу између нас и Италије Савјет министара спољних послова на своме засједању у Паризу донио је такође неправедну одлуку по питању Трста и Словеначког Приморја. По овим неправедним одлукама Трст би и појас око њега, који се пружа дуж мора од Новиграда до Левина, била би под суверенитетом Савјета безбједности, односно интернационализована, а скоро сва Бенешка Словенија као и Каналска Долина биле би припојене Италији. Заиста, ако мало боље анализирамо ову одлуку Савјета министара спољних послова, донесену на приједлог Бидоа, видјећемо колика је неправ-

да учињена нашој земљи. Нашој федералној републици Словенији затвара се прилаз мору на самим неколико километара од обале насељене Словенцима још од прије 13 вјекова, а и данас је настањена претежно словеначким живљем. Трст, Горница, као и остале вароши су одвојене од залеђа, то јест наше територије одакле црпу привредну снагу. Но, није само то. Приједлог Бидоа не води рачуна између осталог ни о етничком принципу.

Ове неправедне одлуке Савјета министара иностраних послова по питању Трста и Словеначког Приморја су дубоко разочарале наше народе. Наша влада и наши народи неће нити могу примити овакве неправедне одлуке, које не само што крће наша национална права и интересе него и наша савезничка права. Савезници добро знају као и сав демократски свијет, да ми нисмо ништа више тражили него онолико колико нам припада, оно што је наше.

Студенти Београдског универзитета, као што су се упорно борили против свих ненародних режима за вријеме преаприлске Југославије, као што су од почетка устанка дијелили добро и зло са нашим народима, данас су исто тако најтежње повезани са њима. Они су на својим митинзима, било заједничким или одржаним по факултетима, протествовали против неправедних париских одлука и захтјевали најупорније да се поштује воља већине нашег становништва које живи на тој територији. На великом протестном митингу у Београду који се одржао прије неколико дана, а на коме је било присутно више од 150.000 грађана, студенти Београдског универзитета су испољили тежњу наших народа да коначно сви крајеви наше националне територије буду уједињени. Студенти су заједно са грађанима Београда изразили да се никад неће помирити са овим неправедним одлукама париске конференције које бацају нашу браћу Трста и Словеначког Приморја у поновно ропство, а које су супротне принципима Атланске повеље и одлукама Техеранске конференције, и које су против воље већине становништва Трста и Јулијске Крајине. Студенти Београдског универзитета остају и остаће вјерни својој још неослобођеној браћи чија је судбина чврсто повезана са судбином осталих народа ФНРЈ. Ми нећемо никад усвојити, као што то неће ни наши народи, одлуке које иду за тим да одвоје наше народе од народа Трста и Јулијске Крајине.

Брана Крунић, ст. права

Ради решавања свих ових заједничких питања и успостављања нормалних веза са иностраним студентским организацијама изабран је Међууниверзитетски студентски одбор НОЈ-а. Овај ће одбор претстављати наше студенте у земљи и у иностранству и радиће у име Централног већа НОЈа. — У Међууниверзитетски студентски одбор НОЈ-а ушло је седам претставника Београдског, седам претставника Загребачког и пет претставника Љубљанског универзитета. За претседника Међууниверзитетског одбора НОЈ-а изабрана је другарица Вјера Ковачевић са Београдског универзитета, за потпретседника друг Саша Цвахте са Љубљанског и за секретара друг Сиротковић Јаков са Загребачког универзитета. Одбор је изабрао и свој биро, у који су поред именованих другова, ушли другови: Стефановић Арсеније, Шкарица Ксенија и Опречник Милош.

Делегација ФНРЈ за мировну конференцију отпутовала у Париз

Синоћ у 20 часова са београдске железничке станице, специјалним возом отпутовала је делегација Федеративне Народне Републике Југославије на конференцију мира у Париз. Отпутовали су делегати: потпретседници Президијума Моша Пијаде и Дмитар Влахов, претседник Савезног већа Влада Симић, министар иностраних послова Станоје Симић, претседник Президијума Народне скупштине Црне Горе Милош Рашовић, министар финансија владе Народне Републике Босне и Херцеговине Авдо Хумо, контра-адмирал Срећко Манола и опуномоћени министар Јоже Вилфан.

Шеф делегације, потпретседник Савезне владе и претседник Контролне комисије Едвард Кардељ и чланови делегације министар индустрије и претседник Привредног савета Борис Кидрич, министар пошта Драго Марушић, претседник владе Народне Републике Хрватске др Владимир Бакарић, министар просвете владе Народне Републике Хрватске др Златан Сремец и монсињор др. Светозар Ритиг придружиће се делегацији на путу кроз југословенску територију. Неколико делегата налази се већ у Паризу. У нашој делегацији, заједно са стручњацима и техничким персоналом има 136 лица.

Делегацију су на станици испратили претставници Народне скупштине ФНРЈ, Савезне владе, Народне владе Србије, Извршни одбори Београда и дипломатски кор.

Са протестног митинга против Франка

Око 100.000 људи учествовало је на протестном митингу против францког режима

Како ће се одвијати рад Светског студентског конгреса

Г. Том Меди
председник Припремног комитета

Светски студентски конгрес у Прагу је zamiшљен као јединствена радна манифестација студената света за њихово интензивно учешће у изградњи истинског демократског мира. Он ће представљати круну напора и тежњи за остварењу масовне јединствене организације студената целог света. Први пут ће се у историји студентског покрета остварити међународна студентска организација у духу слободе и напретка.

Више момената је условило сазивање Конгреса у Прагу. Он проистиче из осећања потребе за стварањем једне организације која би била утицајни фактор у развоју демократских снага у свим земљама; проистиче из свесности да само јединство демократских снага у свету и борба до потпуног уништења остатака фашизма може да учврсти трајан и праведан мир и осигура бољу и срећнију будућност генерацијама које долазе.

Светски студентски конгрес има своје корене у прослављању Међународног студентског дана у знак сећања на прве студентске жртве пале у Прагу 17 новембра 1939 године, као израз солидарности студената света у борби и миру. Он има своје дубоке разлоге у јединству интереса свих напредних студената света које би преко оформљене светске студентске организације повезало и зближило студенте читавог света. Даље, његов би задатак био развијање трајног пријатељства међу студентима, обезбеђење материјалне независности студената од економског и социјалног угрожавања, а преко везе са другим организацијама међународног карактера.

Први Конгрес, одржан 17 новембра 1945 године у Прагу, указао је поверење Припремном комитету поставивши пред њега велики задатак: организовање Светског студентског конгреса, тј. омогућавање и остварење успешног спровођења припрема за сазив Конгреса. На Конгресу ће се ускладити многобројни предлози и дискутоваће се о заједничким проблемима који буду стављени на дневни ред, како би Конгрес заиста био одраз светске студентске стварности и њихових настојања за један бољи свет.

Имајући у виду све разлоге који су проузроковали његово сазивање, користећи све примљене предлоге о проблемима који највише интересују студенте и на основу манифеста Првог конгреса, Припремни комитет у току своја три заседања донео је детаљно израђен дневни ред.

Два основна и главна задатка Конгреса јесу: постављање нове међународне студентске организације и одређивање политичког смера овога тела за следећу годину. Карактер Конгреса треба да буде, као што смо на почетку напоменули — радан.

Иако је већ, углавном, тачно предвиђен дневни ред Конгреса, биће допуштене многе измене и допуне на основу предлога који могу бити достављени од стране националних делегација.

„Студенти раде“ за бољи свет Отварање Конгреса

У недељу (или суботу) пре подне, 18 августа биће отварање Светског студентског конгреса у Прагу. Око 400 присутних делегата биће на овом свечаном отварању гости Националне уније чехословачких студената. У једној од нај-

већих сала Прага око 400 студената са најразличитијих страна земаљске кугле манифестоваће за успостављање нове светске студентске организације, а под паролом која их је овде све и окупила „Студенти раде за бољи свет“.

На трибини ће се смењивати говорници. Чуће се речи охрабрења званичких представника Чехословачке Републике, топле речи добродошлице чешког студента, речи поздрава члана Припремног комитета, индуског студента Садедра, поздрав из намучене али борбене Шпаније, затим из једне од колонијалних земаља, Нигерије, Сијера Леоне или Гамбије. Поздраве многобројних студената својих земаља упућиваће Француз, Скандинавац, Рус, Кинез, Југословен, Украјинац, Британац. На завршетку поздравити ће и пожељне успешан рад Конгресу претставник Светске федерације демократске омладине.

Сам рад Конгреса одвијаће се у три дела. У току прве недеље предвиђено је да се Конгрес бави питањем задатка студентске омладине у послератном свету, да оствари успостављање нове светске организације студената, као и да донесе коначну редакцију Устава.

Задатак студентске омладине у послератном свету

Пленарни састанак у понедељак 19 августа отвара, како је предвиђено, председник Припремног комитета, што треба да означи почетак радног дела Конгреса. После техничких послова самог Конгреса, као што су читање извештаја о раду Припремног комитета, избор претседништва Конгреса, бирање претседника од стране чланова президијума, а после прочитаног извештаја верификационог одбора, у понедељак по подне пленум почиње рад по питању Задатак студентске омладине у послератном свету. Предвиђено је да се пленум том приликом упозна са самим предметом и образује три комисије за проучавање овога питања. Ове ће комисије заседати у току уторника и среде, а у четвртак пре подне биће поднесене резолуције сваке комисије, из којих ће бити извучена заједничка резолуција о задатку студентске омладине.

Као тема за прву комисију предвиђено је да се обради „Задатак студентске омладине у уклањању фашизма“, са подтемама: Како студенти могу потпомоћи демократске покрете, Улога студената у националним поретима за ослобођење, Потреба једне јаке међународне студентске организације и Сарадња са другим међународним демократским организацијама. Пред другу комисију постављена је тема: „Задатак студената у обнову“, са подтемама: Материјална обнова универзитета и школа вишег образовања, Потпорна, делатност и Студенти у обнову својих сопствених земаља (радне бригаде итд.); за ову последњу подтему предвиђени су говори из Чехословачке, Кине, Југославије, Француске и СССР. Рад треће комисије треба да обухвати тему: „Задатак студентске омладине за мир и бољи свет“, са подтемама: Демократизација науке, Борба против фалсификовања науке и културе и Учешће студената у омладинском покрету.

Стварање нове светске организације студената

За четвртак по подне предвиђен је пленарни састанак, на коме ће Уставотворни комитет поднети извештај. У петак пре подне су на дневном реду дискусије амандмана који се предлажу за Устав. Уколико нека земаља не буде задовољна оним како је Уставотворни комитет поступио са њеним предлозима, послатим амандманима и сугестијама, имаће могућности да то изрази у току овог пленарног састанка. За петак по подне и вече предвиђен је рад Уставотворног комитета, а

за суботу пре подне изгласавање Устава.

Тиме би, ако се остваре предвиђања Припремног комитета, као што су сви изгледни, била постављена Светска студентска организација. Поводом прославе разаслаће се многи телеграми заинтересованим организацијама, који треба да објаве стварање Светске студентске уније. Пленум Конгреса, даље према програму, треба у понедељак и у уторак, 26 и 27 августа, да изабере савет Светске студентске уније и њен извршни комитет.

Организација и координација студентских активности

Пленум Конгреса друге недеље углавном има на дневном реду питање организације и координације студентских активности. Предвиђено је да се рад по овом питању обави кроз два типа комисија: опште и факултетске.

Један од главних задатака општих комисија биће да организују перманентне органе за нову организацију, задужене по следећим проблемима: 1) Питање интелектуалне сарадње студената (васпитање, наука, култура и веза са факултетским комисијама); 2) Питање размене студената и путовања; 3) Питање штампе и публикација (филм, књиге, недељни листови, журнало итд.); 4) Потпора студентима; 5) Спорт; 6) Животни и здравствени услови студената — стипендије, трошкови око васпитања, проучавање извора прихода од којих се студенти издржавају итд.

Факултетске комисије ће обавити свој рад после општих, а одређене су по научним гранама и то: 1) медицина (укључујући фармацеутику, зубну хирургију и ветеринску хирургију); 2) природне науке (физика, хемија, затим ботаника, агрономија итд.); 3) права (укључујући политичку економију и науку о држави); 4) уметност (укључујући вајарство и сликарство); 5) филозофија (укључујући чисту филозофију, језике, историју, историју уметности итд.); 6) техничке науке (укључујући све врсте инжењерства, економске и комерцијалне науке).

Предвиђено је да се могу установити и друге комисије, ако то желе неке земље или поједине групе студената. Тако је на захтев студената архитектуре предвиђена једна посебна комисија, у оквиру факултетских комисија, која треба да третира стручна питања из архитектуре.

Припремни комитет није заборавио још на једну страну Конгреса тј. разоноду делегата. Тако ће на Конгресу бити основан подкомитет за забаве и студенти ће моћи да присуствују позоришним представама, концертима итд. према избору.

Завршавамо речима делегата Националне уније чехословачких студената у Припремном комитету, Јоже Громана: „Поносни смо што ћемо опет дочекати наше другове студенте у Прагу. Обећавам, у име свих наших студената, да ћемо учинити све да организујемо Конгрес онако како бисмо пружили свим учесницима најбоље услове за успешан рад.“

Делегација Народне омладине Југославије отпутовала у Париз

Из Београда је отпутовала делегација Народне омладине Југославије на састанак Већа светске федерације демократске омладине, који је почео 18. о. м. у Паризу. Вођа делегације је друг Славко Комар, генерални секретар Централног већа Народне омладине Југославије. — Чланови су: Брана Ковачевић, члан Земаљског одбора Народне омладине Босне и Херцеговине; Звонимир Кристл, студент права из Загреба; Милорад Пешић, члан Централног већа Народне омладине Југославије, и Вјера Ковачевић председница Народне студентске омладине Београдског универзитета.

Француски студентски покрет

Код наших студената увек је постојало велико интересовање за живот француских студената. Наши студенти су подједнако љубопитљиви како за борбу студената за време рата, тако и за данашњи рад и напоре у решавању актуелних студентских проблема. Ми се радујемо сваком напретку демократских омладинаца Француске и најбољих међу њима уједињених у Француској републиканској омладини. Успех који постижу опште студентске организације у Рему, Лиону и Тулузи је дело уложеног труда и пример који постепено усвајају остале студентске организације како треба радити. Ово је допринос у проналажењу таквих облика рада студентских организација који најбоље одговарају потребама француских студената и корак даље у стварању једног јаког Националног савеза студената, који ће окупити све напредне студенте без обзира на верску и политичку припадност.

Доносимо у изводу чланак Жозефа Рожеа, који је објављен у мајском броју студентског часописа „Освајање“ под насловом: „Куда иде Национални савез студената Француске?“

„Каква је данашња ситуација студената у Француској? Постоје разне тешкоће које отежавају студирање француској омладини. У првом реду то су тешкоће материјалне природе око становања и исхране. Један стан у студентском дому или хотелу стаје најмање 1300 до 1400 франака. Узимајући у обзир да просечан студент располаже са три хиљаде франака месечно, онда су нам јасни услови и могућности за рад. Осећа се велики недостатак у уџбеницима који се, пак, могу добити на црној берци по фантастичним ценама. Универзитетске просторије, нарочито у Паризу, старе су и неподесне за савремене захтеве наставе, а поједини амфитеатри не могу примити ни једну трећину студената. Често су поједине катедре без професора и треба више месеци чекаати док се не употпуне места.

Поједине високе и стручне школе још увек одржавају високе скале за школарину, чак су неке и повећале таксу, што онемогућава приступ просечним студентима. Здравствена контрола студената је често само формалност и без конкретних дејства и помоћи. Хигијенски услови и немогућност правилног управљавања спорта повећавају број туберкулозних.“

Овако стање захтева једну јаку студентску организацију где ће се сви студенти окупити и заложити у решавању својих економских, политичких и културних проблема. И на појединим универзитетима и факултетима, успело је неким удружењима да развију плодну активност као на пр. организације у Рему, Лиону и Тулузи.

Конференција Националног савеза студената Француске у Греноблу

Од великог је значаја за француски студентски покрет последњи Конгрес националног савеза студената Француске, који је одржан априла месеца 1946 године у познатом студентском граду Греноблу. Конгрес је, додуше, показао неактивност многих чланова секретаријата у току протекле године рада, као и слаб рад појединих стручних одбора и комисија. Национални савез студената није никада покушао да заинтересује шире студентске масе за опште проблеме нити им је пружио прилику да учествују у решавању конкретних задатака. Конгрес је у исто време показао да се студентска омладина не може одвојити од омладинског покрета и да постоји уска повезаност са проблемима који стоје пред целим француским народом: питање обнове земље и продукције, питање националне независности и проблем демократије.

Ако потражимо узроке слабог рада наћи ћемо га не само у начину рада појединих чланова секретаријата који су поједино питања решавали кабинетски, преко „Стручњака“, као чисто „техничка“ питања, већ и у борби појединих чланова секретаријата да организација буде „неполитичка“, што их је навело на профашистичку линију, а за време рата и на сарадњу са непријатељем под покровитељством Петена и вишијеваца.

Пошто су после ослобођења остали у управи исти чланови секретаријата из доба окупације, они су, природно, продужили свој посао и заузели чисто антидемократски став, што се огледало како у решавању унутрашњих питања тако и по реакционарном ставу Председника савеза на Студентском конгресу у Прагу 1945 го-

Међутим, иако биланс рада није сјајан, Конгрес у Греноблу, који је први после рата, и на коме су учествовали студенти борци, партизани и студенти из заробљени-

штва — веома је важан, јер је на њему дошло до преокрета у француском студентском покрету, прецизније дефинитивно са старим и назадним снагама које су кочиле, и постављене су могућности за даљи нормални развитак студентског покрета. Студенти који су се борили у позадини и на фронту, студенти који су у заробљеништву осетили бездушност фашизма, унели су више духа, живости и одушевљења за рад, више одговорности и прегнућа.

Већина студентских организација су критиковале досадашњи рад Националног савеза студената и на предлог лионске организације усвојена је декларација о правима и дужностима студената: „Претставници француских студената потврђују њихову вољу да учествују у једнодушном напору за обнову. Верни традиционалним циљевима француске студентске омладине, верни примеру најбољих међу њима палих у току пет година рата, одричу назадначки дух институција и изјављују да се стављају, као што су често чинили у прошлости, у предње редове француске омладине.“

У даљој дискусији на конгресу већи број делегата стао је на становиште да Национални савез студената, да би окупио већи број студентских организација, треба да буде аполитичка организација. И зато се у пројекту права студената, у ставу да се „студент треба да укључи у националну и светску омладину“ стало на гледиште да треба избацити реч демократског као и став о антифашизму под изговором да је антифашистички став својина једне одређене политичке партије а што је пак неприхватљиво за једну неполитичку организацију.

Резимирајући резултате студентског конгреса у Греноблу, констатирамо да, иако нису донета прецизна решења која би од Савеза студената створила једну репрезентативну организацију, ипак један корак напред учињен је бирањем новог Секретаријата, а воља коју уноси Републиканска студентска омладина је гаранција да ће Савез брзо напредовати у окупљању напредних демократских и патриотских снага, како би Француски национални савез брзо заузео своје место у међународним студентским односима које му припада и да би на идућем Светском студентском конгресу оправдао наде напредних студентских организација целог света.

Г. Жозеф Роже
секретар студентске секције Савеза републиканске омладине Француске

БРИГАДА „МИКЕ МИТРОВИЋА-ЈАРЦА“ отишла на Омладинску пругу

Са смотре радних бригада НСО-а

На ледина иза Техничког факултета било је тог дана необично живо. Некако свечано и нестрпљиво расположење увуло се у очи сваког бригадира. Свакога часа пристижу групе општинских младића и веселих девојака наговарених пртљагом, порцијама, књигама. Студентска бригада има збор пред полазак.

Вече је. Скоро је 8 часова. Испод онеке брескве стоје зидне новине II чете — агронома.

— Пази, — већ зидне новине, а још нису стигли на пругу — каже једна другарица.

Живахо коло, које игра на сред утрине, прекида оштра команда: — У строј! Полазак!

На челу бригаде залепршала се застава са натписом „Једанаеста студентска бригада „Мике Митровића-Јарца“.

Бригада ступа чврстим кораком, а поносни, свежи и одушевљени млади гласови громко певају химну, која је раније била позив на борбу за студентска права, за слободу народа.

— Корачат' с нама.

То тешко није...

Често понављају весели гласови студентску химну, као да одлазак на пругу значи наставак славне борбе.

На перону живо. Ту су они који још остају. Дошли су да се опросте и да кажу довиђења овој бригади, која иде као претходница свих студената.

Опет се, до поласка воза, таласа коло. Петорка у последњем вагону уз хармонику пева песму за песмом. А из испрекиданог жагора разабра се дуж снажног заноса, одушевљење, дисциплина, стишавано узбуђење, које једва чека да се претвори у радни напор.

Звиждук локомотиве прекида разговор, кола, песму.

Насмејана лица провирују кроз прозор вагона. Једна рука се подиже да махне у знак поздрава. А са перона, дубоко, као највећа жеља, отргне се са нечијих уста узвик:

— Да будете ударници!

Одговор се губи у хуктању машине, присан и другарски, једино схватљив.

Бригада „Мике Митровића-Јарца“, прва од свих студентских, отишла је да стави своје мишице у службу народа. 228 бригадира, студената са свих факултета, који су тек подожили испите без одмора су отишли на нови посао.

Радне бригаде омладине Јулијске Крајине и страних земаља на Омладинској прузи

У другој смени на изградњи Омладинске пруге радиће 102 омладинске бригаде са око 28.000 омладинаца из читаве Југославије. Међу овим бригадама радиће и неколико бригада Народне студентске омладине Београдског универзитета.

Интересовање за изградњу Омладинске пруге прешло је већ границе наше земље и данас је одушевљење за рад на Омладинској прузи Брчко—Бановићи захватило омладину многобројних демократских земаља Европе. Та омладина формира своје радне бригаде и најбоље омладинце упућује у Југославију да заједно са југословенском омладином учествују у изградњи пруге. Досада су на пругу већ стигле омладинске бригаде из Чехословачке, Албаније, Бугарске, Румуније, Грчке и Мађарске. Најављен је долазак из Пољске и Француске. Присуство ових бригада омладине из пријатељских земаља има огроман значај. У заједничком раду на изградњи Омладинске пруге истраживање се најчвршће пријатељство између омладине Југославије и омладине земаља чије бригаде раде на прузи. То пријатељство, искрено на заједничком конструктивном раду, биће основа за развијање пријатељства и сарадње у свим акцијама, основа за јачање и изградњу наших земаља, за осигурање мира и безбедности у свету. Долазак бригада омладине из пријатељских земаља је признање омладини Југославије за херојска дела показана како у борби тако и у обнови земље. Поздрављајући градитеље Омладинске пруге и сву народну омладину Југославије, командант албанске радне бригаде Тамил Буђелиа између осталог рекао је: „Нећемо се вратити у Албанију док пруга не буде завршена. А после ћемо градити наше железнице. Ми смо много научили за време борбе од Југословена, па желимо да и данас у изградњи научимо од братске омладине Југославије. Вратићемо се у Албанију прекаљенији да бисмо још више дали у обнови земље“.

Долазак на Омладинску пругу бригада омладине из братских словенских земаља још јаче учвршћује у срцима омладине уговоре о пријатељству које је наша влада склопила са братским словенским земаљама. При доласку омладинске бригаде из Бугарске члан штаба омладинских јединица за изградњу Омладинске пруге друг Батрић Јовановић је рекао: „Срећни су градитељи Омладинске пруге, Титови младићи и девојке, што ће се овде, на изградњи овог великог дела омладине Југославије, продубљивати и учвршћивати братство између свих словенских народа и не само њих, него и свих слободољубивих народа света“. — Одговарајући му на поздрав командант бугарске радне бригаде је рекао: „По први пут у историји налазимо на случај да омладина својом сопственом снагом ради своју сопствену пругу. Прва је совјетска омладина почела да гради своје дело, а као друга јавља се југословенска омладина. Ово дело ставља братску југословенску омладину у прве редове светског омладинског покрета и то показује да се југословенска омладина налази данас међу првима, као што се налазила међу првима онда кад је водила борбу против фашистичких завјевача“. Завршио је на крају ре-

чија: „Ми смо чврсто решени да идемо раме уз раме са југословенском омладином и нико нас у томе неће спречити“.

На Омладинској прузи већ ради једна бригада из Јулијске Крајине а за другу смену треба да стигну још две. Затим, поред младих средњошколских бригада у другој смени ради и велики број радничке и сељачке омладине.

Радне бригаде Народне студентске омладине Београдског универзитета треба својим радом на прузи да постигну најбоље резултате и да на тај начин допринесу очувању прелазне заставе коју је Београдска омладина добила на III Конгресу. Наше студентске радне бригаде треба на делу да покажу омладини радних бригада пријатељских земаља да се снага, радни елан и одушевљење студената Београдског универзитета не сма-

њује него увек расте, да Народна студентска омладина ступа напред раме уз раме са осталом омладином Београда и Југославије. Осим тога, студентске радне бригаде треба да помогну радним бригадама радничко-сељачке омладине у културно-просветном раду и да на терену још више остваре оно што се за време школске године припремало и само делимично остваривало.

Радне бригаде Народне студентске омладине Београдског универзитета очекују на Омладинској прузи тешки и одговорни задаци Али студенти-бригадери радних бригада „Мике Митровића“, „Соње Маринковић“, „Др. Симе Милошевића“ и других показаће још једном да је Народна студентска омладина способна за извршење сваког задатка и за постизање највећих успеха.

Омладинци бригаде из Јулијске Крајине

НА ПОСАВСКОМ КАНАЛУ

Кочијаш седи на боку, пуцкета бичем и о нечем размишља. Разговарамо са њим о свему и сва чему и ускоро угледасмо канал. Дугачко корито канала прецизно просечено, насип правилно сграђено, „под конач“. До ове године ту су биле праве мочваре, а када се вода повуче земља се запече, испуца, на њој ништа не успева. Идуће године, уместо тврде, изгореле и речним наносом покривене земље, овде ће бити плодне њиве.

... Кренули смо у правцу логора. Иза нас остају 4.000 хектара исушене мочваре, 152.000 радних часова, 7.214,51 кубика земље ископане из канала, 1.902.553,75 дин. доприноса нашим народима. Бригадери прве смене при радуима на Посавском каналу часно су испунили своју дужност.

Силазимо са главног друма. На свакој кривини сеоског пута табла са натписом: Логор омладинских радних бригада.

— Стој! — одјекну младалачки глас.

Пред нас изађе млад, преплануо бригадир из чете „Стевана Филиповића“. Ту, на осам километара од Обреновца налази се логор II смене. У полукруг поређани шатори. Високе тополе својом сенком прекриле цео логор. Данас не раде на каналу. Вакцинисани су. Гола, опањена тела опружила

се, њихови погледи упрти су у плаветнило неба. Свуда групе. Читају новине или уче, нарочито ваљевски средњошколци. Са њима су и три професора. Они их подучавају, држе курсеве. Помаже им бригадирка Парешанин, јер је она „специјалиста“ за руски језик. Уверени су да ће с јесени „ликвидирати“ предмете из којих су пали.

На стотину корачаји даље неколико десетина бригадира „чисти“ терен. Припремају физкултурна игралишта. Потребна су да би се такмичења за ЗРЕН могла да развијају правилно.

— Терен који имамо, кажу, и за нас је мали. Шта ће бити кад и друге бригаде дођу?

На радовима се налазе тренутно четири бригаде: Нишка, Крагујевачка, „Милице Ножице“ и „Стевана Филиповића“, и већ се међу њима развило такмичење.

На благом поветарцу лелуја се поносно бригадна застава „Стеве Филиповића“. Последњих дана почели су рад, стигли по резултатима бригаде „Милице Ножице“, имају највише изгледа да први освоје прелазну бригадну заставу. Терен на коме раде прилично је тежак, воден, блатњав. Па, ипак, просечно свака од тих избаца 2 кубика дневно. Шта више четворка II смене, четворка бригаде „Милице Ножице“: Миодраг Павловић, Ненад Бајић, Милан Благојевић и Рада Јовановић, премашила успех познате четворке Аце Лазаревића из прве смене за читав 1,5 кубни метар. Четворка је ископала 8,43 метара кубних а транспортовала 9,29 метара кубних.

— Нисмо се још довољно навикли на овакав рад. Биће резултати и бољи, веле омладинци.

Стигли смо до „терена“ за одбојку. На терену гужва. Њих петнаестак труди се да сваку „трећу“ пребаце преко мреже. И кад им то успе весели су, радују се као мала деца. Како и не би! Многи од њих по први пут играју одбојку.

Пред подне напуштамо логор. Остављамо омладинце у тренутку када по групама дискутују и траже нове форме рада које ће им помоћи да освоје прелазну бригадну заставу, да што пре изграде Посавски канал.

Рад здравствених организација

Рад на здравственом збрињавању студената у току ове школске године може се поделити у две фазе: до марта, када је функционисао Привремени здравствени одбор и од марта, када је формирано Удружење за здравствену заштиту студената чија је управа добила шире могућности рада.

Привремени одбор, између осталог, организовао је преглед свих студената почетком школске године. Прегледано је 7.000 студената и сви они којима је било потребно подвргнути су специјалном и де-

талном прегледу. Привремени одбор је извршио и припреме за отварање студентске амбуланте.

Управа изабраца на скупштини Удружења за здравствену заштиту студената поставила је рад на ширину основу, тј. тежила је да се омогући не само лечење болесних, већ да се предузму мере за spreчavanje обољења студената. У том циљу, средином марта, отпочела је са радом студентска амбуланта кроз коју је за три и по месеца прошло 4.297 студената. У болницу је упућено 103, у санаторијум 14, а у бање 8 студената. Осим тога омогућено је бесплатно рентгенско сликање свима онима којима је то било потребно. Сиромашни студенти су добијали бесплатно лекове укључивши и специјалитете као пеницилин.

У Дому студената и Дому студенткиња здравствено удружење је организовало детаљнији преглед. Болесни на плућима су издвојени у засебну зграду где добијају храну. Започело се са прегледом свих студената са туберкулином. Овај преглед ће се наставити на јесен.

Извршене су припреме и набављен материјал за отварање студентске поликлинике која ће располагати са неколико амбуланти, лабораторијем и рентгеном. Здравствено удружење организује студентско опоравилиште на Златибору које ће 1 августа моћи да прими 150 болешљивих студената.

Здравствено угрожене сиромашне студенте је удружење у току године помагало нарочито у храни. Подељено је око 10.000 кгр. хране. Свим болесним студентима удружење је издало „Б“ карте.

Удружење је вршило контролу и предузимало мере у циљу побољшања хигијенских прилика на факултетима и домовима а нарочито у мензи.

Студенти ЕКВШ на Омладинској прузи

Једанаест студената ЕКВШ учествовало је у радовима прве смене на Омладинској прузи. Један од њих, Живко Војиновић, прича о свом раду тамо:

„У Брчком смо затекли све у стању припреме и ми смо се одмах латили посла. Неколико дана смо радили у Главној интендантури а затим су неки од нас добили друге дужности. Друг Тарановски и ја добили смо дужност управника слагалишта Буковица и Бијеле. Главна интендантура у Брчком има 4 слагалишта: Буквик, Бијела, Рапатница и Буковица. Свако од ових слагалишта снабдевало је 4000—5000 омладинаца. У слагалишту има разноврсне хране, одеће, обуће. Поред тога снабдевано је и живом стоком (говед, овце). По двапут недељно градитељи добијају по 200 грама свежег меса а у остале дане кува се суво или конзервирано месо.

Организација снабдевања је одлично спроведена. У току радова прве смене није се ниједанпут десило да нека бригада остане без потребних намирница или хлеба, или да јој следовање хране закасни.“

Због свог рада на Омладинској прузи друг Живко Војиновић је добио похвалу од Штаба омладинских бригада.

Омладинци на каналу у часовима одмора

Избор делегата Београдског универзитета за Светски студентски конгрес у Прагу

Избор делегата за Светски студентски конгрес у Прагу извршен је 30 јуна на прошлом пленарном састанку одбора НСО-а Београдског универзитета. Претседник НСО-а истакала је важност Светског студентског конгреса као корака даље у уједињавању напредне студентске омладине целог света. Време од 18 до 30 августа, када заседа Конгрес, биће најзначајнији дан у историји светског студентског покрета, јер ће се на Конгресу ускладити даљи рад и будући односи студентских организација. Наше студентске организације схватају сву важност овога Конгреса. Студенти су то ис-

ји ће моћи појединачно да нас претстављају у раду разних стручних комисија, предложено пленуму следеће другове и другарице:

1) Другарицу ВЈЕРУ КОВАЧЕВИЋ, студента филозофије и претседника Народне студентске омладине Београдског универзитета. Родом је из Грахова, из наше јуначке Црне Горе. Од првих дана народног устанка најактивније учествује у Народно-ослободилачкој борби. Једна је од најистакнутијих активних руководилаца нашег послератног студентског покрета;

2) Друга РАЈКА ТОМОВИЋА, студента технике, члана секретаријата Народне студентске омладине Београдског универзитета и члана Припремног комитета Светског студентског конгреса у Прагу. Раја је затекао на Београдском универзитету на трећој години студија технике. Он учествује у илегалном раду и бива хапшен и затворан по логорима на Бањици и Сајмишту. Касније узима активног учешћа у народно-ослободилачкој борби, капетан је Југословенске армије;

3) Друга ЖАРКА ЦВЕТКОВИЋА, студента медицине, члана секретаријата Народне студентске омладине Београдског универзитета, родом из Острова (Славонија). На почетку рата учествује прво илегално у народно-ослободилачком покрету а затим као борац народно-ослободилачке војске. Данас је капетан Југословенске армије, уредник листа „Народни студент“, органа НСО-а Београдског универзитета, један од најактивнијих чланова студентског покрета.

4) Друга ТОМУ ДИМИТРОВСКОГ, студента агрономије, родом из Битоља. Он отпочења окупације ради илегално у Македонији. Од августа месеца 1944 учествује активно у ЈА. Сада је члан управе студентског дома „Иве-Лоле Рибара“ и веома активан члан Народне студентске омладине.

5) Друга ВЛАДЕТУ ПЕТРИЋА-ШЕПУ, студента Академије ликовних уметности, једног од најбољих међу младим уметницима. Он је борац од првих дана народног устанка, капетан је Југословенске армије и данас веома активан члан студентског покрета;

6) Друга ЛАЗАРА ЖИВУЉА, студента права, члана секретаријата Народне студентске омладине Правног факултета. Родом је из Јужног Баната (Старчево, код Панчева). Од првих дана фашистичке окупације наше земље неуморно учествује у илегалном раду. Данас је један од активних чланова студентског покрета.

Предлог кандидационог одбора примљен је једногласно.

Вјера Ковачевић, ст. фил. претседник НСО-а Београдског универзитета

пољили тиме, што су своје такмичење после 1 маја везали баш за Светски студентски конгрес. Важно је напоменути да се Конгрес одржава у Прагу, главном граду братске Чехословачке, где су пали први студенти у борби против Хитлерових фашиста.

Нашу земљу заступаће 15 делегата, чиме је још једном одато признање нашој студентској организацији, јер ће Совјетски Савез имати 25 претставника а САД, Велика Британија и Француска по 20 делегата. Од 15 делегата, Београдски универзитет послаће 6, а 9 ће поћи са осталих универзитета у земљи. После излагања другарице Вјере Ковачевић изабран је кандидациони одбор, који је, узимајући у обзир све чињенице за избор најбољих делегата, бирајући најактивније чланове НСО-а који су најбоље упознати са нашим студентским покретом и ко-

Борбена шпанска омладина

Већ седам година у Шпанији влада тиранија, злочинство, беда, глад, фашизам. Пре седам година Франко је угушио храбри шпански народ помоћу тенкова и авиона, италијанских фашиста и немачких нациста.

Седам година на крвавој земљи Шпаније траје свакодневна, свирепа, жестока, беспштедна борба. Никада борбени шпански народ није пристојао да се покори фашистичком притиску. Он се одлучно одупро целатима, он их храбро напада и под његовим ударцима посрће Франков режим.

Свада, по селима и градовима, нападају шпански партизани. Из године у годину расте број борби против непријатеља. Године 1944 изведене су 262 значајне акције, године 1945 било је 314 борби, док су се 1946 године још више умножиле беспштедне борбе у Андалузији, Каталонији и другим областима Шпаније.

У овој борби коју воде све напредне снаге шпанског народа, учествују и студенти организовани у Федералном савезу шпанских студената. На позив за борбу против снага реакције и мрачњаштва шпански демократски студенти су се увек одазивали. У данима великих борби за независност, најбољи студенти Федералног савеза борили су се и умирали да би Шпанија живела. Та борба се и данас наставља у Шпанији и изгнанству. Свет се диви храбрости и одушевљењу шпанских студената који данас развијају заставу демократије у свакодневној борби против крваве диктатуре Франка.

Борба се води и на универзитетима, где је Франко организовао фашистичке хорде. Целају се Франкове слике, истичу се борбене паролe, организују се демонстрације. У Барселони су ова го-

дине студенти у кратком року припремили три демонстрације, а приликом једног фашистичког студентског скупа, бомбом, стварајући панику, растерали га. На сваку фашистичку акцију на универзитету студенти одговарају масовним иступима. Приликом сваког хапшења или зlostављања појединих студената, организују се протести. Не свршавају се на теме студентске акције. Студенти учествују у свим манифестацијама које организује народ против Франковог режима. Пред таквом ситуацијом, Франко је појачао зверски притисак; затвори и концентрационни логори пуни су студената и осталих патриота. Повећан је број сиртих казни. Тако је у Валенсији ухапшени студент Жозе Исквијердо, руководилац Федералног савеза шпанских студената, осуђен на смрт, пошто је претходно мучен зверским методама нациста и фашиста. Шпански студенти у изгнанству, који се највећим бројем налазе у Француској на универзитетима у Паризу и Тулузи, поред својих редовних студија развијају велику политичку активност у организовању материјалне помоћи својој браћи у земљи. Уз помоћ француских студената они су организовали велику сабирну акцију, која је дала велику помоћ борцима за Шпанију. Шпански студенти у Француској узимају великог учешћа у међународним студентским односима, заступајући борбени шпански демократску омладину.

Припремни комитет Светског студентског конгреса, на предлог француске делегације, предложио је свим светским студентским организацијама да спроведу дан солидарности према шпанској националној борби, тражећи прекид дипломатских односа са Франковом владом. Ова акција је наишла на ши-

ЗА ОЧУВАЊЕ И ИСТИНИТОСТ НАУКЕ:

Ненаучни и непријатељски рад г. проф. др. Драгољуба Јовановића на Правном факултету

На Правном факултету предавао је у другом семестру ове школске године г. проф. Драгољуб Јовановић. Његов предмет „Економску политику ФНРЈ“ слушали су студенти треће године и у више махова они су изражавали своје незадовољство и револт против начина на који г. проф. Јовановић предаје.

За спремање испита студентима су служили као уџбеници и као литература „Забелешке са предавања из Економске политике ФНРЈ“, одржаних на Правном факултету школске 1945-46 год. и „Увод у социјалну политику“ од др. Драгољуба Јовановића (штампано 1931 г.). Поменуте забелешке-табаче прегледао је и одобрио за штампање сам г. проф. Јовановић, мимо факултетског савета, и издао их мимо постојећег студентског одбора за издавање предавања професора правног факултета.

Предавање г. проф. Јовановића, као год и његови табачи, немају везе са науком и научним методом, она су пуна најапсурднијих тврђења, више пут без везе са предметом који треба да се излаже, и често личе више на ђаскање једног доконог и злобног реакционара него на универзитетска предавања једног научника.

Какве везе имају са науком, на пример, оваква тврђења г. проф. Јовановића: „Радничка класа слуша једним ухом ове [тј. социјалне политичаре], другим оне [тј. социјалне теоретичаре]. Годе јој обадве музике, јер она поред тела има душу.“

„Тако се у пракси измирују социјализам и социјална политика, који у теорији изгледају непомирљиви.“ (Увод у Социјалну политику, стр. 8).

Или: **Болшевиизам је, најзад, извесна мешавина анархизма и социјализма.** Од Маркса, он узима идеју о диктатури пролетаријата после револуције, а од анархизма позајмљује насилна средства борбе: велику улогу даје енергичној мањини, не тражи економски развијену средину да би напредовао. Али, за разлику од анархиста, болшевици нису за укидање државе, напротив они до крајњих граница проширују њену улогу. За разлику од социјалдемократа, они су против демократије, против слободе, против правде, бар у „првој фази комунизма“: они су за „буржоаску државу без буржоаскије“. Болшевиизам је, према томе, више политичка него економска доктрина.“ (Исто, стр. 50).

Осим тога, г. професор користи катедру да са ње агитије за своју политичку странку. „Народна селачка странка — тврди он слушаоцима — има фрапантне сличности са нашим Уставом. Заступа идеју рада насупрот идеји капитала. Говори о радној демократији. Програм НСС је једини пре Устава предвидео три сектора у привреди: јавно-правни, задружни и приватни од 1940 г. Изричито се помиње електрификација и индустријализација затим општи државни план и опште социјално осигурање“ (Забелешке, стр. 13).

Но предавања г. проф. Јовановића нису само ненаучна. У њима се исто тако налази мноштво, више или мање отворених, непријатељских ставова и напада на нашу народну власт, на наше државно и друштвено уређење, на наше синдикате.

Ево само неколико, између многих, примера који то доказују: За г. проф. Јовановића власт у нашој народној држави није у народним рукама; он тврди да је данас власт само „у новим рукама, а не у рукама нациста, милитариста и капиталистичких клика“ (стр. 16 и 17 Забележака).

Иако врло добро зна да је приликом замене новчаница замењивана укупна сума која је подношена, г. проф. Јовановић у својим предавањима тенденциозно тврди да се „приликом размене није замењивала целокупна сума, већ само до 5000 федеративних динара“ (стр. 12 Забележака).

рок пријем у свим демократским земљама.

Нарочито народи и омладина земаља које су упознале на својем тлу зверства фашиста неће никада напустити храбри шпански народ и његову омладину, докле год она не извојује победу у својој земљи. Омладина наших народа је свесна да и за нас није престала борба, и да неће бити мира у свету догод постоји и последње уточиште фашизма.

Он, даље, тврди да је синдикализам код нас аутоматски (стр. 12), да су „многи шефови парализовани због велике одговорности и тако саботирају рад неактивношћу“ (стр. 11), да „инжењери не могу да схвате да у радницима гледају сарадника, а радници у инжењеру високо плаћеног најамника“ (стр. 10), да се „многи колонисти враћају“ (стр. 10) итд.

Али г. проф. Јовановић не зауставља се само на томе да у својим универзитетским предавањима напада и клевета нашу народну власт, за чије су остварење дали своје животе најбољи синови наших народа, и међу њима многи најбољи студенти нашег универзитета. Г. проф. Јовановић се не стиди да исто тако просипа прљаве клевете и против највећег пријатеља и заштитника наше земље, против моћног Совјетског Савеза.

У Забелешкама на стр. 12 стоји: „Осим СССР нема земље где је аутоматски синдикализам. Американци су тврдили да то није синдикализам, тамо где радници немају право штрајка и немају право да слободно уђу и изађу.“

У својим предавањима г. професор је изричито тврдио „да такмичење није потребно свима нацијама и свим људима. Потребно је вештачки развити радну дисциплину. Нај-

бољи је пример за то Русија. То су људи по природи били лењи и некултурни и требало је од њих створити раднике“.

На тај начин, пошто су у периоду привременог губитка своје националне слободе, за четири и по године окупације, морали да слушају на све стране најодвратнију фашистичку, гебелсовску, антисовјетску пропаганду, студенти су и данас, у својој ослобођеној отаџбини, поново слушали како се са једне катедре Правног факултета шире исте или сличне реакционарне клевете.

Правни факултет — његови уставници као и његови студенти — уложили су у протеклој школској години много напора, упркос свих тешкоћа, да се ниво наставе и предавања на овој нашој највишој правној школи уздигне, да слушаоци дођу што пре до правих научних знања и да наша земља што брже добије своју народну правну интелигенцију.

Несумњиво, позитивни резултати у том правцу нису изостали. Утолико пре — а ради очувања научне истине и слободарских традиција ове школе — не би никога требало дозволити да се би једне његове катедре и даље излаже као наука оно што са науком нема никакве везе.

Рад секције демонстратора

Број помоћног наставног особља био је пре рата на нашем Универзитету недовољан, док је само на Медицинском факултету тај недостатак надокнађен радом студената — демонстратора. По осталим факултетима није ништа урађено у том правцу. Како спремних кадрова није било ни ван факултета, потребан број наставног особља није могао бити обзобезбеден многим конкурсима после рата и демонстраторски рад нам се намећао и даље као нужна потреба. Но уз то је било потребно покренути њихов рад и на оним факултетима где га није било, а у циљу бољег и потпунијег извођења наставе, особито вежби по појединим факултетима. Најпре се тај рад одвијао под руководством појединих стручних удружења, а крајем школске године основана је при Акционом одбору секција за демонстраторе са задатком да обједини рад свих секција по факултетима. Ове године је радило укупно 163 демонстратора и то: на Техничком 55, Медицинском 51, Пољ.-шумарском 31, Ветеринарском 10, Фармацевтском 8 и Филозофском факултету 8.

У току рада, поред многих несумњивих успеха, било је и нехватајућих улога и значаја демонстраторског рада. Негде су они гретирани као вође кружока или инструктори у раду група кружока. С тога је потребно да јасно поставимо каква значај за нас има овај рад, које резултате очекујемо од наше секције у даљем раду и какве су перспективе за њен развој. Рад демонстратора треба у првом реду да омогући што правилније извођење наставног програма и замени рад стотине асистената који су преко потребни нашим факултетима. Но није нама задатак да само како тако помогнемо наставној служби, већ желимо да од студената који за то имају смисла и воље формирамо нове, младе научне раднике у којима наша земља толико оскудева. Циљ нам је да међу студентском омладином оживимо, боље рећи покренемо прави и свестрани научни рад. Потребно је учврстити нов дух у раду наших младих и старих научника, као и оних који се спремају да то буду. Треба нашу науку оријентисати ка учењу из живота, црпљењу проблема из потреба читавог нашег народа и њиховом решавању на начин у коме се види повезаност теорије и практичног рада. Овај нов стил у научном раду најпре смо позвани да унесемо ми омладинци, народни студенти. Овим својим радом створићемо нов кадар који ће по свршетку студија моћи да преузме на себе улогу асистената, помоћног наставног особља, као и

да оде на остала места где то буду захтевале потребе земље. Да би ово постигли треба кадар демонстратора бирати од другова који постижу најбоље успехе у стручном раду, показују оданост према овоме народу, а своја лична стремљења и амбицију уклапају у решавање општих народних потреба и задатака.

М. Килибарда, ст. мед.

Студентско опоравилиште на Златибору

Удружење за здравствену заштиту студената у Београду организује студентско опоравилиште на Златибору. Осposбљени су 3 демoлира-не виле, довршавају се остале припреме, тако да ће 1 августа о. г. опоравилиште почети са радом, и тога дана треба да стигне на Златибор прва група од 150 студената. Другови и другарице који путују из Београда, отпутоваће колективно 31 јула вечерњим возом до Ужица где ће се организовати њихово пребацивање камионима до „Партизанских вода“, где се налази опоравилиште. Они који путују појединачно, треба да се обратe Саобраћајном центру у Ужици ради пребацивања. За све информације обратити се у канцеларији Удружења за здравствену заштиту студената на 1. Интерној клиници сваког дана пре подне.

Септембра месеца биће примљена друга група од 100—150 студената. Они који рефлектирају на опоравилиште у септембру добиће све информације преко дневне штампе.

Студенти доброг имовног стања плаћаће месечно 1000 динара, средње 500 динара, а сиромашни неће плаћати ништа. Зато свако треба уз молбу да приложи уверење о имовном стању, а како се другови са активним туберкулозним процесом не смеју примати, то је потребно и лекароу уверење, како је то раније било објављено.

Препоручује се студентима који одлазе у опоравилиште на Златибор да са собом понесу музичке инструменте, шах итд. како би поред осталих удобности које им пружа само опоравилиште њихов боравак био што пријатнији.

Нашим претплатницима у унутрашњости

Молимо све другове у унутрашњости, среске и окружне одборе НОЈ-а који су нам остали дужни да одмах измире своја дуговања.

Уплате треба вршити на чековни рачун редакције Народни студент број 63.466.

Омладинска изложба

У оквиру прославе народног устанка у Србији пренега је у Београд изложба „Борба омладине Југославије“ која је била отворена у Загребу за време III конгреса.

Изложба обухвата три периода у развоју Омладинског покрета од 1920 до данас, илустрирајући их фотографијама и фотомонтажама, документима и уметничким прилозима.

Први период обухвата борбу омладине за народна и своја права за време старе Југославије. Сликовито је приказан тежак живот омладине која крваво страда под терором ненародних режима, као 14 децембра 1939 и 8 септембра 1940 г.

Двадесет седмим мартон прелази се на други део изложбе који обухвата учешће и жртве наше омладине током Народно-ослободилачке борбе. Студентски покрет са херојима које је дао заузима почасти место. У витринама се налази оружје и справе којима су фашисти мучили младе борце. Ту су и бомбе, пиштољи, делови одела, писма, фотографије наших хероја, ту је и мала партизанска штампарија, ту је и радио из Ваљева којим су хватане и ширене вести. Фотографије из овог периода показују нам учешће омладине у свим офанзивама, у саботажним и диверзантским акцијама, рад омладине на ослобођеној територији, припреме за II конгрес, и оно што наша омладина никад не запоставља: рад на културном пољу.

Трећи део изложбе обухвата време од ослобођења до данас. Фотографијама су дати прикази учешћа омладине у свим акцијама за обнову земље. Ту је и сеча дрва на Црном Врху, и берба кукуруза у Срему и омладинска штампа и успеси у школи, и физкултурно такмичење и припреме за III конгрес чији такмичарски дух изражава и парола: „Иде Конгрес, иде утакмица, чија ли ће бити застава“. Ту су и прикази учешћа омладине у манифестацијама и нашим правним захтевима за Трст и Истру и најзад велики понос наше омладине: први снимци са „Омладинске пруге“!

Студенти Ликовних академија из Београда и Загреба који су уређивали ову изложбу, дали су јој као прилог 8 биста, 16 портрета народних хероја, један велики мозаик, 2 рељефа и једну статуу нашег неумрлог омладинског руководиоца, друга Лоле, која заузима централно место.

К. А. ст. филозофије

Нови наставни план на Правном факултету

Одавно се осећала потреба за доношењем новог наставног плана на Правном факултету. Пројекат новог наставног плана који је недавно израдио наставнички савет Правног факултета треба да удовољи тој потреби и он треба да буде у исто време и предлог за доношење „новог јединственог плана за правне факултете у нашој држави“, где су раније владала три разна наставна система правних факултета (београдски, загребачки и љубљански), који су застарели и не одговарају нашим данашњим потребама.

Пројекат плана предвиђа четири године студија. Прве три године су посвећене општим и основним предметима — друштвеним наукама — нужним за више правне кадрове. Четврта година представља годину специјализације. Према

Из Секције за уџбенике пољопривредно-шумарског факултета

Сада, у време испита, треба истаћи делатност секције за издавање уџбеника, која је великим делом допринела масовном пријављивању испита.

Секција ће ускоро завршити свој рад за ову годину, у којој је у потпуности извршила свој задатак. Досада су издати уџбеници из геодезије и основа машинства, а ових дана излазе последњи табаци из органске и неорганске хемије, ботанике, зоологије, агрогеологије и политичке економије. Ови табаци попуњавају осетну празнину која на нашем факултету постоји у погледу стручних књига, а са друге стране омогућају нам да упознамо последње научне резултате и гледишта која досада нисмо могли да проучавамо.

Р. А., ст. агрономије

СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА УСМЕТ-а

По повратку студената на факултет после 4 године рата, међу осталим задацима, један од најважнијих био је: обновити рад стручног удружења. Тако је одмах обновљено Удружење студената машинске и електро-технике — УСМЕТ. Другови су озбиљно схватили посао, свесни да је првајачан рад стручног удружења један од услова да се постигну добри резултати у учењу.

Поред попуњавања библиотеке књигама новог издања Централног удружења студената технике, УСМЕТ је повео ширу акцију за оспособљавање своје библиотеке, која је пре рата била врло добро снабдевана, али је након 4 године затечена у доста рђавом стању и осиромашена. УСМЕТ се обратио друговима инжењерима и техничарима ван факултета преко министарства и њихових удружења, ступио је у везу са студентима осталих факултета у земљи, а у првом реду обратио се на своје садашње и бивше чланове. Резултати акције били су врло добри:

Стручњаци министарства индустрије ФНРЈ дали су 18 књига, Министарство рударства ФНРЈ — 8, Удружење инжењера и техни-

пројекту наставног плана предвиђене су три групе специјалности: грађанско-кривична, политичко-административна и економска група. Четврта година треба да допуни и прошири опште теоретско знање студената, као и да их упозна са праксом и техником рада изабране струке. На крају долази дипломски испит који се састоји из два озбиљна писмена рада. Такође предвиђа се практичан стаж који треба да се одржи после шестог семестра, а пре полагања усмених испита четврте године. У овом плану је начелно предложено обавезно посећивање предавања оним друговима који се налазе у Београду, а током времена и свим осталим студентима права. Такође у овом пројекту наставног плана предвиђено је полагање испита у 3 рока, као и групно полагање сродних предмета. Три су основна принципа руководила при изради овог плана: први, да да добре стручњачке-правнике који одговарају стварним потребама наше нове државне стварности. Други, јединство плана и наставе, које се спроводи логички и доследно од прве године па до године специјализације где се продубљује и обликовања већ пређено градиво. Трећи, дисциплина у извођењу наставе која треба да спречи стварање вечитих студената.

Предности плана су у томе што омогућава лако прелазење са једног, правног факултета на други што ствара стручњаче који одговарају животној стварности и потребама, насупротив ранијим правничким енциклопедистима и што прекида са „јавашлуклом у студијама вечитим студентима и правничким аматерима“.

Студенти поздрављају пројекат новог наставног плана и изражавају жељу да он ступи на снагу већ у почетку идуће школске године.

П. Ш.

из СССР-а Студентско научно друштво

„Учење, ма како да је његова спљашност примамљива, ипак без науке само привидно блиста.“

Те речи генијалног руског хирурга Николаја Пирогова остале су парола студентског научног друштва, — Првог московског медицинског факултета одложеног орденом Лењина.

Омладину која показује пуно интересовања не задовољава знање које она добија на предавањима и практичним вежбама. Она жели да прошири и продуби та знања, те зато студенти, почевши од првог семестра, раде по научним кружоцима, који су организовани скоро при свакој катедри факултета. Овде, под руководством професора, они самостално разрађују ову или ону тему, стичу искуство научног рада, навикавају се на научно постављање ствари и дижу свој културни ниво.

Разноврсност интересовања студената је веома велика. Њих занимају питања физиологије, биологије, микробиологије, хистологије, проблем клиничке медицине. Факултет је дао могућности члановима научних кружока за рад у лабораторијама, где они самостално врше занимљива истраживања. Чланови научних кружока су чести посетиоци не само библиотека факултета, већ се срећу и у централној медицинској библиотеци где су сакупљене скоро све медицинске књиге и часописи, који се издају на руском и страним језицима, као и у народној библиотеци „Лењин“.

Физиологија живчаног система у различито доба узраста досада је била веома слабо проучена. Неуропатологе одавно интересује питање колико дана после рођења дете почиње да реагује на звук, да осећа болове и када почиње да реагује на промену спољних збивања. Ово актуелно питање које има велики практични значај, проучава група студената V семестра. У току многих месеци они су свакодневно вршили на новорођенчадима цео низ финих истраживања, која траже велику опрезност. Резултати ових истраживања су веома занимљиви.

Студент II семестра Јуриј Василев много се интересује за биологију. Много рада је он утврдио за припрему свог оригиналног реферата „Нови подаци о вештачкој партеногенези код сисара“. Са истим интересовањем талентовани младић ради и у кружоку биохемије, јер га занима питање лечења рака.

Студенткиња III семестра Ина Лебенбух на састанку терапеутског кружока прочитала је занимљив реферат о историјском развоју учења о перкусји и аускултацији у Русији и на Западу, њена колегиница Олга Лејтес упознала се са најновијим методама лечења грипозне пнеумоније.

Петар Арашев ове године завршава медицински факултет; последњих година он активно узима учешћа у научном раду кружока при катедри судске медицине, у којима је прочитао неколико обимних реферата. Катедра је предложила овом талентованом студенту да продужи свој рад као аспирант.

Само у овој школској години студенти су прочитали више од две стотине реферата. У кружоцима ради укупно више од 725 студената. Најактивнији међу њима који су показали несумњиве способности за научни рад, чланови су студентског научног друштва.

Професори и наставници факултета знају да је њихова дужност не само да уче студенте и да их оспособљавају за стручан рад, већ и да усађују омладини љубав према научном, истраживачком раду. Резултати њиховог рада су очигледни. Десетине најталентованијих чланова научних кружока остају при катедри као аспиранти.

Галина Сидорова је упорно радила у кружоку који се бави питањима живчаних болести. Ево већ две године како је она ординатор при катедри живчаних болести и како успешно ради на кандидатској дисертацији.

Ирина Катаринава озбиљно се заинтересовала психијатријом и решила да специјализира ту тешку грану медицине. Талентована студенткиња постала је спреман ординатор и недавно је узела тему за кандидатску дисертацију.

У архивама научног студентског друштва налазе се многи радови чланова кружока. Сто осам најбољих радова изабрано је за специјални зборник. То ће бити обимна књига на двадесет штампаних табака.

Сваке године научно студентско друштво све више и више јача. У њему се стварају и васпитавају нови кадрови младих совјетских научника.

„КЊИГЕ ЋЕМО ЧУВАТИ КАО ЗЕНИЦУ СВОГА ОКА...“

Културно-просветно одељење НСО-а Београдског универзитета организовало је пре извесног времена акцију за сакупљање књига за село. Акција је успела и многе занимљиве и корисне књиге послате су различитим сеоским читаоницама.

Један део ових књига добила је омладина села Дивосела. Омладинци су се београдским студентима захвалили писмом које овде доносимо:

Драги другови, Примили смо од вас 210 књига на којима вам много захваљујемо. Знамо колико сте труда уложили да нам пошаљете књиге које би нам одиста користиле.

Ове књиге које смо добили од вас, много ће нам помоћи око подизања културног нивоа нашег села, а сачуваћемо их као зеницу ока свога, јер су оне за нас симбол јединства омладине града и села, радника, сељака и наше народне интелигенције.

Омладина села Дивосела, Котар Госпић—Лица.

Студентима које интересује уметност

Заједничком иницијативом Музеја и Библиотеке града Београда отворено је једно одељење у самој Библиотеци за студенте историје уметности, архитектуре и Академије ликовних уметности, као и за све оне које интересује уметност. Око 700 књига које се налазе у овој малој стручној библиотеци било је досад у саставу Библиотеке града Београда, а овим концентрисањем у једно посебно одељење омогућено је брже руковање књигама и њихов преглед.

Овде се налазе књиге на нашем, руском, француском, енглеском и немачком језику, много стручних часописа, разне монографије, а има и понеко ређе издање као нпр. совјетска дивно опремљена „Историја руског сликарства XIX века“, или последње свеске најновије Француске енциклопедије у којима се говори о књижевности и уметности, а које су појавом рата престале излазити, итд. До уређења ове посебне библиотеке до-

шло је у оквиру такмичења за време прековремених радних часова, у којима су се, по речима управника Библиотеке, нарочито заложили баш студенти који су овде запослени.

Другови студенти који преко лета остају у Београду могу се преко целог дана служити књигама у овом новоотвореном одељку Библиотеке града Београда.

К. А. ст. фил.

ПРИМЕР ЗА УГЛЕД

Пре извесног времена друг Бранимир Јанковић, ст. права поконио је криминалистичком институту Правног факултета пројекциони апарат. Овај апарат ће бити од велике користи овом институту, јер се за таквим апаратом осећала одавно потреба. Овај поклон друга Јанковића може да послужи као пример за углед.

Вуксан Булатовић

Курир Мића

Студентски покрет у Великој Британији

Студентски покрет у Великој Британији тако чврсто везан за остале оmlадинске организације, не претставља ону покретачку снагу оmlадинских покрета, какав је на пример био студентски покрет код нас пре рата. У Великој Британији студентске организације као нешто одвојено од осталих оmlадинских организација, а студенте не убрајају међу оmlадину. Уопште, живот и рад студената много је више издвојен од осталог друштвеног живота но што је то случај у другим континенталним земаљама. После завршетка средњих школа, млади људи одлазе на колеџе и универзитете, тамо станују и уче у току четири године студија, стручно се припремају да би касније могли да заузму место у огромном управном и привредном апарату Енглеске. Уопште узев, студенти у друштвеном животу Енглеске имају врло мали значај, јер је интерес енглеских студената за питања која се крећу ван њихових учioniца врло мали.

Број студената у Великој Британији последњих година рата кретао се од 45—50 хиљада. Најважније студентске организације су Национална унија студената Енглеске и Велса, Студентски хришћански покрет Велике Британије и Ирске, Универзитетска студентска федерација и Студенти католици.

Најмоћнија организација студената на острвима је Национална унија студената. То је уствари синдикал британских студената. Национална унија студената има преко 30.000 чланова, а има своје локалне организације по свим колеџима и универзитетима Енглеске, осим у Оксфорду и Кембриџу. Задатак НУС-а је да се стара о просветним и социјалним питањима студената. Обласне организације НУС-а постоје на свим факултетима и колеџима и везане су за струку на дотичној универзитетској установи. Сви факултети Енглеске осим медицинског, ветеринарског и архитектонског као целина су учлањени у НУС-у, али још увек не постоји довољно координације у раду на факултетима и колеџима. Основне организације, на било коме факултету или колеџу, поред бриге за социјални и економски живот чланова — студената, организују и предавања, конференције, и то стручно и друштвеног карактера.

Делегати организација са факултета и колеџа једног универзитета бирају на годишњој скупштини, почетком сваке године савет НУС-а тога универзитета. Центар свих тих организација јесте Национални савет НУС-а. Нега бирају изабрани делегати свих универзитета, факултета и колеџа. На годишњој скупштини НУС-а, поред избора савета и његовог извршног комитета, доноси се и резолуције које треба да одреде политику рада Националне уније студената за следећу годину.

У току рата, а нарочито после рата, НУС се почео интересовати и за ванстудентске проблеме. Нарочито је било порасло интересовање у време припрема које је чинило Светско оmlадинско веће за Светску оmlадинску конференцију. Национална унија студената била је основна британска оmlадинска организација која је помагала Светском оmlадинском већу у раду и припремама за Конференцију. Председник Националног савета НУС-а Тони Цемс, био је један од британских претставника у Припремном комитету Конференције.

Друге студентске организације су и бројно и утицајно много слабије од Националне уније студената Енглеске и Велса. Тако Студентски хришћански покрет Велике Британије и Ирске, протестауска организација међу студентима, постоји на свим колеџима и факултетима у Великој Британији, а 1943 године бројао је 7.277 чланова. Вођство покрета сматра да покрет није везан за земљу и нацију већ је део Светске студентске хришћанске федерације. Хришћански студентски покрет као целина не улази у НУС, али већина његових чланова лично улази у Националну унију студената. И овај покрет је помагао рад Светског оmlадинског већа.

Трећа по величини студентска организација, која броји око 4.000 чланова, јесте Универзитетска студентска федерација која има на челу као почасног председника посланика Прита, једног од најистакнутијих левишара Енглеске.

Британски студенти који су учествовали на Првом светском студентском конгресу у Прагу новембра 1945 г. учинили су све што су могли заједнички и појединачно да обавесте своје другове студенте о току Конгреса, дискусијама и гледиштима изложеним на разним за-

седањима. Национална унија студената објавила је тако, на пример, чланке о положају чехословачких студената и о будућој светској студентској организацији. Национална унија, затим, чини све што може да помогне финансије Конгреса. Британски студенти су дали пуно подршку свим одлукама Припремног комитета и његовом предлогу који се односи на размену, помоћ и другу студентску делатност до почетка Конгреса у августу 1946 године.

Требао би да се са још неколико речи осврнемо на конгрес Националне уније студената који је одржан од 5—12 априла ове године у Бристолу. Конгрес је одржан у присуству 600 делегата и под називом „Британски студенти, њихов рад и дужности“ јасно је показао вољу британских студената да поново размотре све студентске проблеме, на универзитетима и у земљи, у Великој Британији и прекоморским поседима, а у светлости догађаја последњих година. На првом пленарном састанку, који је отворио претседник НУС-а, Тони Цемс, расправљано је по питању „Универзитет у Великој Британији се мења“. Друга седница је била посвећена још увек раду британских студената, а са темом „Студентска активност изван амфитеатра.“ Друге две седнице расправљале су о питањима везе британских студената са страним студентима и универзитетима под називом „Шта можемо да научимо од студената преко мора“. У току Конгреса, у многобројним дискусијама, искристалисало се неколико захтева. Конгрес је одлучно стао на гледиште да се има спровести јединство наставних метода и програма на разним универзитетима и високим школама. Конгрес је тражио укидање ограничења за приступ на универзитет да би се о могућило деци широких народних слојева високо образовање. Даље, тражио је измену карактера више наставе да би она омогућила потпуни раз-

вој студената, а не да буде само сретство за стицање диплома итд. Претставници британских студената, 600 делегата Националне уније, изразили су мишљење свих својих другова када су одлучно стали на гледиште да се не сме допустити никаква разлика због политичких и религиозних убеђења, као и расних питања, већ да је потребно имати један заједнички политички став против фашизма. Кроз цео Конгрес дошло је до израза велико интересовање британских студената за напредне организације студената преко канала. По питању међународне организације студената, Конгрес је одлучно да Национална унија студената Вел. Британије да свој пуни допринос у стварању Светске студентске уније. Присутни су исто тако изразили жељу да будућа светска организација студената уђе у састав Светске федерације демократске оmlадине.

Британски делегат у раду Припремног комитета за Други светски конгрес студената, Том Мејдеа узео је живог учешћа у раду комитета као претседник тога комитета. Он је на једном од састанака изнео штете које су претрпели енглески универзитети у току рата. Иако та штета ни у ком случају није исте висине и не пада тако тешко као штете у просветним центрима других земаља, ипак су знатне. У Лондону су углавном страдале од бомбардовања медицинске школе и многе старе библиотеке.

Иако студентски покрет у Великој Британији има карактер који су имали студентски покрети пре рата у земаљама Европе, ипак је у току рата доста ојачао и данас претставља најнапреднији део енглеске оmlадине. Нарочито се осећа знатна промена код студената који су чувствовали у рату. Тако се на свим конференцијама и у свим дискусијама јасно оцртава разлика између студената бораца и оних који су рат провели пратећи догађаје кроз новине.

„Који проблеми занимају савремену америчку оmlадину?“ Тако почињу свој занимљив чланак Т. Иванов и И. Гајевски у „Комсомолској правди“ од 17 маја ове године, у коме изнесе многобројне проблеме који се јављају у животу америчке оmlадине, а посебно америчких студената после овог тешког рата.

Познајући велико интересовање наших студената о својим друговима из других земаља и са других континената, доносимо овде неколико делова из овога чланка који се односе на питања у вези са студентском оmlадином.

„... Делегат САД на Светској оmlадинској конференцији у Лондону, Елза Грјевс, набројала је захтеве америчке оmlадине: „Ми захтевамо за све право запослења. Ми ћемо се борити за право младих људи да имају све могућности за савлађивање струке. Ми сматрамо да је добијање гарантоване плате за време школовања право које се не може одузети младим људима. Ми признајемо принцип једнаког награђивања за једнак рад. Ми позивамо на потпуно уништење сваке дискриминације у односу на обезбеђење рада, која је заснована на расним, верским и сличним разликама или различитим политичким убеђењима.“

Број незапослених у САД стално расте: од капитулације Јапана до 1 октобра 1945 године, по подацима Министарства рада САД, било је поднето два и по милиона молби за помоћ због незапослености. У јануару 1946 године Министарство је саопштило да је до нове године било три и по милиона незапослених и да ће тај број до пролећа порастати на осам милиона. Ова незапосленост, која сваким даном расте, није нешто случајно и неочекивано. Разлози леже у самом систему америчког капитализма који је неспособан, као што се показало између ова два светска рата, да обезбеди запослење у мирним условима свима онима који би желели да раде. Незапосленост утиче деморалишујући.

Стручна обука оmlадине знатним делом се налази у рукама приватних лица и предузетника, за које је она пре свега трговачки лосао и извор зараде. Програма школовања је удешен за потребе дотичног предузећа и пружа веома уску квалификацију. Предузетници свесно не дозвољавају оmlадини да се упозна са разним процесима производње.

Наше припреме за Конгрес у Прагу

Када је 17 новембра 1945 године на Првом светском студентском конгресу у Прагу био основан Припремни комитет за Други светски студентски конгрес, пред њега је постављен велики задатак: организација, односно припрема Конгреса.

Припремни комитет своје организационе послове сада приводи крају, тако да већ можемо да говоримо о његовом плодном раду. У раду Припремног комитета узео је учешћа као члан и наш делегат друг Рајко Томовић, студент технике. На тај начин, наше студентске организације биле су непосредно упознате са радом Припремног комитета и могле су ефикасно да обављају задатке које је Припремни комитет био наменио студентским организацијама појединих земаља, па и наше.

Отуда, одмах по завршетку заседања Првог светског студентског конгреса формирано је на Београдском универзитету Међународно одељење при Универзитетском одбору НСО-а, 6 децембра 1945 год. Његов главни задатак јесте: успоставити и одржавати везе са студентима страних универзитета, а првенствено са студентима братских словенских земаља. Циљ успостављања ових веза био је с једне стране упознавање студената света са напорима које чини наша студентска оmlадина на обнови универзитета и земаља, као и са економским тешкоћама са којима се она бори, а са друге стране упознавање наших студената са животом и радом студената и студентским организацијама у иностранству.

Веза је одржавана са студентским организацијама 12 земаља: СССР-а, Бугарске, Чехословачке, Пољске, Француске, Енглеске, САД, Мађарске, Румуније, Албаније, Белгије и Норвешке. Одељење је упутило писма са позивом на сарадњу и у разне друге земље, али до данас још није добило одговор. Резултат овог дописивања је разме-

на корисних информација, стручних књига, часописа и студентских листова као и скромна помоћ у разним видовима. Нарочито треба истаћи рад овог одељења на одржавању везе са Припремним комитетом у Прагу, на превођењу обимног материјала са састанака одржаних у новембру 1945 год., јануару, марту и априлу ове године и на упознавању студената са резултатима и одлукама Припремног комитета.

Наши делегати са своје стране упознали су Припремни комитет са великим губицима које су у току рата претрпели наши универзитети и културне установе, нарочито Београдски универзитет. Европски фонд за помоћ студентима послао је свога претставника Макса Оргашеа да прикупи податке о нај-ефикаснијој помоћи која би могла бити указана југословенским студентима. Први резултати су новчана помоћ од пет стотина хиљада динара Београдском универзитету за набавку школског материјала у Швајцарској и позив да упутимо десет студената медицине на двомесечни курс који ће се одржати на универзитету у Данској.

Ово одељење сада врши припреме за полазак наших делегата у Праг спремају сет ри брошуре на енглеском и француском језику. Једна ће под насловом „Студенти Југославије за мир и демократију“ обухватити и изнети историјат студентског покрета, донети преглед учешћа студената у народно-ослободилачкој борби, а биће илустрована сликама погинулих народних хероја — студената и разним снимцима из студентског покрета и живота пре рата. Друга брошура, под насловом „Окупаторско варварство на универзитетима у Југославији“, приказује штету коју је окупатор нанео универзитетима и високим школама у нашој земљи, а која износи око 300 милиона динара. Ова брошура ће бити илустрована снимцима порушених и попаљених универзитетских зграда, нашег Техничког, Пољопривредно-шумарског, Богословског и Филозофског факултета. У трећој брошури, која ће носити назив „Студенти Југославије за бољи свет“ биће приказана структура наше организације Народне студентске оmlадине, затим рад појединих њених секција, велико учешће студената у обнови и изградњи наше порушене земље, резултати учења итд.

Наши делегати треба исто тако да понесу албуме слика са појединих факултета. Те слике ће показати живот и рад наших студената после рата. За Конгрес друг Крагојевић, студент Академије ликовних уметности, спрема као поклон нашег Универзитета бисту ливену у бронзи „Студент-партизан“.

Међутим, тежиште свих наших припрема за Конгрес лежи у такмичењу у коме учествују студенти свих наших факултета и високих школа.

Студенти САД после рата

У последње време у америчкој штампи се често појављују жалбе против недостатака у систему вишег образовања. Аутори чланака се жале на отсуство везе између хуманитарног и стручно-техничког образовања. Многи од оних који су завршили колеџе и универзитете не познају елементарне ствари из историје Америке, енглеског језика, географије, показују јако непознавање савремених догађаја. Они уопште немају појма о савременом научним погледима на свет, лако постају жртве рђавих утицаја, баналних лажних идеја које се пропагирају у књижевности, по биоскопима и преко радија.

„Сада, пошто смо добили рат, школе и универзитети морају постати прави расадници науке и демократије — лисао је амерички лист „Дејли пиплс уорлд“. Ипак постоји доста знакова који показују да се у школама не чини све што је потребно за васпитање оmlадине у демократском духу.“

Циљ америчких виших школа је припрема уских стручњака, државних службеника. Међутим, све се више чују гласови о реформи школовања која би дала могућности да се васпитавају свестрано развијени грађани, способни да се снађу у међународном и унутрашњем политичком положају. Већ сада се чине покушаји стварања високих школа новог типа; као пример може да послужи „Деферсон скул“ у Њујорку. Студентима те школе држе се предавања из друштвено-политичких наука, упознају се са Дарвиновом теоријом итд. Али већина ових, како их зову, прогресивних школа нису акредитоване од стране владе, тј. ученик који заврши такву школу нема права на диплому.

Члан делегације америчке оmlадине која је недавно посетила Совјетски Савез, Дорис Сенк, на конференцији за штампу је изјавила да је на њу оставило велики утисак то што је совјетско дете, напуштајући школу, сигурно за место које му је одређено у животу. У САД велики број талентоване деце је приморан да прекину школовање због материјалних разлога или због тога што она нису сигурна у то какве ће им то могућности открити у будућности.

Одушевљена великим идеалима демократије, америчка оmlадина самопрегорно се борила против мрачних сила фашизма. Сада она са правом тежи ка пуном остварењу демократских принципа који

Бож. Продановић

На пристаништу

Студенти Индије у борби за слободу

Три велике студентске групе (Свендуска студентска федерација, Свендуска студентски конгрес и Свендуска муслиманска федерација) обухватиле су у своје редове сву напредну студентску омладину данашње Индије.

Студентска омладина, окупљена у ове три велике организације, показала је у свом раду пуно примера несебичног залагања, великих жртава и огромних напора на делу остварења великих циљева који стоје пред читавим националним покретом Индије. Крајњи циљ је: крај британском управљању у Индији. Тај циљ је заједнички, и бити члан студентске организације, значи борити се несебично за остварење тога циља заједно, раме уз раме, са својим народом. Борба за остварење овог узвишеног циља ујединила је чланове ССФ-а, ССК-а и СМФ-а. Они су увек заједно — на факултету, демонстрацијама, приредбама, — свугде где се може радити и борити.

Чињеница да је оскудном расподелом фондова за наставу од стране владе било омогућено школовање само малом броју студената, појачала је незадовољство студената. Онда је дошла и контрола студентског образовања која је, у тежњи да код студената створи презир према рођеној култури, ишла толико далеко да је створила једну изопачену историју у којој се умањује значај Индије и слави потчињеност.

Све је то учинило да су хиљаде студената напустиле студије и узеле активног учешћа у побунама двадесете и тридесете године. Већ почетком овога столећа студенти су постали најактивнији и најборбенији елементи у националном покрету. Дотад њихове акције нису биле организоване, нити су обухватале већину у покрету већ само појединце. Око године 1940 појављује се први организовани студентски покрет који има у почетку само локални, али затим добија широко народни карактер.

Улазак већег броја студената у покрет створио је нове проблеме. Дошло је до преласка из широке агитације у активну и отворену борбу, а самим тим и до развоја студентских удружења на партијској основи.

У овом периоду стварају се три организације које имају заједничке, опште циљеве, али и своја

специфична гледишта по појединим тачкама, која ни мало не сметају члановима ових група да на делу, — у бескомпромисној борби, покажу свој ватрени патриотизам.

У време великог рата дошло је до великог развоја студентског покрета. Борба се ванредно поострила. Хаос у привредном стању земље неизбежно је водио слому васпитног система и отпуштању из службе хиљаде студената и учитеља. У тим тешким данима, само са скромним средствима која су им стојала на располагању, студенти развијају своју делатност, васпитни рад за народ, старајући се за храну, становање, академске потребе и образовања. Све то пада у период велике глади у 1942—43 години. Поред ове васпитне активности, студенти су водили бригу о помоћи гладнима, стварајући медицинске чете, распоређујући храну, одела итд. У демонстрацијама и борбама за ослобођење народних вођа, као и за остварење и успостављање народне владе, која једино може створити ред, такође су били први.

Од рата наоვაмо, ма да постоје разлике трију студентских група, оне се ипак у једном слажу. Ово се може приметити у заједничким демонстрацијама према полицији за време поморског штрајка, демонстрацијама поводом отпора у Индији, борбама за демократизацију Индије и признавање демократских организација студентских тела која су радила на проширењу техничког и научног образовања.

Још у првом зачетку фашизма и његове претње да ратом уништи народе целог света, индуска студентска омладина је увидела повезаност своје судбине са судбином студената целог света. Ово се најбоље одразило у непосредној борбеној помоћи указаној кинеским и шпанским студентима у њиховој борби против фашизма.

Индуски студенти су неколико пута већ показали своје правилно гледиште у погледу вредности и важности односа напредне студентске омладине. Стога индуски студентски покрет схвата правилно потребу једне јаке и солидне међународне студентске организације и учиниће све да доприне се да се до ње дође.

О студентима Кине

Многи млади Кинези и Кинески налазе се на вишем образовању, прате предавања на универзитетима, колеџима и вишим школама у Кини и ван ње. Свака од тих школа траје као и у другим земљама око 4 године, (тј. 8 семестара). У току те четири године студентима се пружа могућност да стекну стручно знање и солидно образовање, при чему их помаже њихова студентска организација. Она их васпитава за борбу и рад.

Студентски покрет Кине претставља данас једну велику, разгранату, масовну организацију. Сваки универзитет или њему слична установа у Кини има централни форум своје студентске организације који се састоји од претставника студената сваке године. Претставници се бирају општим гласањем, сваки у својој години. Кинески студенти у иностранству имају исто тако централне форуме својих студентских удружења, у свакој земљи где студирају.

Сви кинески студенти уклањени у студентске организације, у Кини и ван ње, чине велико Кинеско удружење универзитетских студената. Оно има свој врховни централни форум.

Кинеско удружење универзитетских студената је јако, национално студентско удружење. Оно је у току овога великог рата стављало пред своје чланове тешке и одговорне задатке — и сви ти задаци били су на време и успешно извршени. Кина је једна од земаља које су највише осетиле несрећу и пустошење ратног вихора. Њени студенти су увек били тамо где се могло помоћи својој напавеној земљи и своје намученом народу. У историји студентског покрета Кине много је светлих примера великих прегнућа, жртава и несебичног залагања. Они речито говоре о томе како се кинеска студентска омладина борила и радила за добро и срећу свога народа. Они могу да служе за пример студентској омладини других земаља.

У билтену Припремног комитета штампане у ове значајне речи кинеског студента Чуан Хенг Ванга о животу и раду кинеских студената:

„Најновија кинеска студентска активност обухвата учешће студената у јачању националног јединства и индустријализацији земље. Током семестара својих студија, студенти држе вечерње курсеве за

Одмор совјетских студената

Друштвене организације и Московски државни универзитет успешно организују ове године одмор студената. Синдикална подружница и ректорат Универзитета подигли су сопствени санаториум на обали Црног Мора и одмориште у Можјајском рејону, у којима се већ одмарају стотине студената и аспираната универзитета. У одмориштима и у санаториумима провешће свој летњи распуст преко 1000 лица.

Око 1500 студената и аспираната направиле излет каналом Москва—Волга. Прва група излетника је већ отпутвала. Они ће да проведу на путу око 2 недеље. Излетници ће да се заустављају у најинтересантијим местима.

Универзитетски комитет за физкултуру и спорт организовао је туристичке излете студената у различите крајеве земље. Прве групе студената су већ кренуле. Почетком јула прве групе су кренуле пешке на обалу Црног Мора. Оне ће да прођу од Новоросијска до Батума. Неколико група

студената ће да крену ка језеру Селигер, ка Валдајској Висоравни и обићи ће историска места борби Црвене армије против немачко-фашистичких освајача.

Комитет за физкултуру организује такође планинарски догору у Тебердинском рејону Кавказа. Студенти-планинари ће да се попу на врхове Кавказа, а затим ће да сеспусте до Црног Мора и провешће извесно време у универзитетском санаторијуму у циљу одмора.

Студенти Географског, Геолошког и Ботаничког факултета кренули су већ у експедиције на Сахалин, на Курилска Острва и у друга места Совјетског Савеза. За време свог одмора они у исто време проучавају природна богатства своје земље.

Тако изгледа веома интересантан и разноврстан одмор студената Московског државног универзитета који носи име Ломоносова.

Д. Горностајев

Непомирљив став студената Египта

Фебруара и марта месеца ове године стигли су до нас извештаји о штрајковима и демонстрацијама студената Каирског универзитета. За њиховим примером пошли су и студенти осталих универзитета и високих школа у Египту.

Шта је изазвало и нагнало студенте Египта да, уместо мирног рада на својим студијама после шест година рата — оставе своје књиге и универзитете и крену у демонстрације, почну са организовањем штрајкова? Шта је руководило „млади Египат“ да заузме тако непомирљив став и крвљу својих најбољих другова залије улице Каира и Александрије?

Да би смо потпуно разумели храбру борбу египатских студената, који се налазе на челу египатског народа у његовим праведним тежњама, морамо да се вратимо више година уназад.

Претпоставља се да је Египат независна земља, на челу које се налази краљ који влада по уставу. Па ипак, египатски народ се дигао у борбу за своју независност. Уговором о Савезу, којим су 1936 године Британци признали суверенитет Египта, била је призната египатска „независност“, али под условом да он ступи у савез са Великом Британијом. Под објашњењем „ради одбране Египта“ Британцима је том приликом остављено право да имају један велики гарнизон у зони Суецца, да се служе Александријом и Порт-Сајдом као поморским лукама и да њихове трупе могу да пролазе кроз Египат у случају рата или ратне опасности. Исто тако, ништа није било учињено по питању једног од главних захтева националиста — уклањања свих Британаца из египатске војске, полиције и административног апарата. Још увек полицији и главним центрима Египта управљају британски официри.

Али, британска империја има и једну сигурнију контролу у самом Египту — то је подршка 300 великих паша и земљопоседника. Створивши данашњи устав Египта, који даје веома широка овлашћења кра-

љу (он може да распусти Мејлос — парламент кад год хоће), имајући под собом огромне комплексе површина засејаних памуком који чини основу египатског привреде, зајимчивају своју моћ на изабљивању сиромашног селаштва, они су повезали своје интересе са страним империјализмом и омогућили Британцима интригирање. Тако је 1937, уз помоћ Британаца краљ сменио народну владу Вафди-партије; 1942 када је почело профашистичко врење Британци су довели опет Насх-пашу, да би 1944 када је опасност од немачко-италијанског напада откловена, опет довели реакционарну пробританску владу.

У привредном погледу ситуација је слична оној у другим британским колонијама. Да би финансирала британски ратни напор, влада је уступила Британији 400.000.000 фунти стерлинга — муку и рад египатског фелаха (сељака), док је Египат утонуо у велику беду и сиромаштво. Цене животињих потреба попеле су се за преко 600%. 1943 преко 10% народа је поумирало од глади и маларије у Египту.

Међутим, египатски народ се сада дигао. Дигао се у борбу за остварење својих праведних захтева: за скидање британске владавине и постицање стварне слободе. Он тражи ревизију уговора од 1936. По овом питању Вафдистичка странка, главна народна египатска организација, мишљења је да би предмет повлачења британских трупа требало покренути директно у Организацији уједињених народа.

На челу свога народа, студенти Египта имају свој одређен, бескомпромисан став. 9 фебруара студенти Каирског универзитета почину штрајк у знак подржавања горњих захтева. Тога дана на Абасмосту полиција је извршила бруталан напад на поворку од 10.000 демонстраната, који су се били упутили у центар вароши. Том приликом било је рањено око 90 студената.

Тако су египатски студенти почели своју борбу. Идућих дана борба студената са полицијом настав-

љена је. Једна група студената забарикадила се на Универзитету, а мање групе су нападале полицијска кола која су патролирала по граду. Полиција је у заједници са војском сипала киселину на студенте или их гађала камењем. Студенти су постојано остали на својим упориштима и својим примером допринели ширењу немира по целој земљи. Ово је проузроковало пад владе и образовање нове под председништвом Сидки-паше, независног погитичара. Он је, иако повезан са капиталистима и земљопоседницима, био приморан услед тешке ситуације у земљи да заузме благонаклон став према студентским захтевима и демонстрацијама народа. Студенти бележе своју прву победу у борби: укида се забрана штрајкова и протестних поворки.

Тако је завршен први део борбе, али студенти се не заустављају јер тиме још нису биле задовољене њихове тежње. Борба је продужена. Муслиманско братство, моћна омладинска организација, истиче борбени поклич: „Уговор треба поништити, а не ревидирати!“ Затим, изјављује даље: „Синови долине Нила неће се помирити ни са каквим притиском, али ће се повезати да заједно траже своја права, готови да дају своје животе за ствар правде.“

У ово време пада оснивање Националног комитета студената и радника. То је, можда, један од најзначајнијих тренутака у новој историји Египта, јер су се најзад тада — први пут у историји египатског народног покрета — ујединиле две најборбеније, бескомпромисне и револуционарне снаге.

21 фебруара 1946, на „Дан евакуације“, како га је назвао Национални комитет, и по његовом позиву 20.000 студената је кренуло у Каиру ка краљевској палати и пред Сидки-пашиним канцеларијом викало: „Британци напоље!“ Истог дана у Александрији је дошло до тешких сукоба између народа и британских трупа, изазваних од стране Британаца. На поворку студената и радника у близини Каср-ел-нил барака налетели су британски војни камиони и погазили неколи-

ко људи. То је огорчило демонстранте, који су продужили свој пут. Из барака су их затим напали машинским пушкама. У нередима који су трајали два дана погинуло је 11 а рањено 200 лица. После овог крвопролића, Национални комитет студената и радника упутије је позив влади да престане са политиком преговора и попуштања према Енглезима, „да ради брзо, како би се осигурала што скорија евакуација британских трупа.“

Осим тога, на огромном митингу студената поводом ових жалосних догађаја омиљен и веома популарни вођа студената Мустефи Мохамеди рекао је да „влада треба да ступи у преговоре са Британцима тек после потпуног повлачења њихових трупа“. Студенти су одлучили да наставе са својим штрајком све док Сидки-паша не пошаље Енглезима једну ноту оваквог карактера.

4 марта — који је Национални комитет био прогласио „Даном мученика“ у знак сећања на жртве пале у демонстрацијама — иако је Сидки-паша био забранио прославу, сви универзитети и школе, млинови и фабрике, радње и пијаце биле су затворене. У целој земљи заставе су се лепршале на пола копча. Значајно је да су се овом прослављању и штрајковима придружили и студенти Гордонског медицинског колеџа у Картуму (Судан), увиђајући заједничке интересе, у погледу ослобођења од британске владавине, са осталим својим друговима у Египту.

*

У раду Припремног комитета Светског студентског конгреса узео је учешћа и делегат студената Египта Мурзи Саис Ел-Дин. Он је рекао: „Истина је да студенту Египту нису узели активног учешћа у борби за време рата, али улога коју су они одиграли индиректно је њу помагао. Када је почела борба у пустињи и кад је немачко напредовање било у пуном јеку сви су очајавали и немачка пропаганда је била способна да нађе погодну поље за свој рад у Египту. Тада су студенти универзитета сами створили једну групу и

неписмене из околине својих универзитета и колеџа. За време распуста студенти иду у села да уче сељаке да читају и пишу, да их снабдеју санитарским артиклима, да им помажу у пољским радовима и да их обавесте о стању у земљи.

Студенти који се враћају са студија у страним индустријским земљама стоје раме уз раме са својим друговима радницима у домаћим фабрикама. Спремни и окретни студенти технике помажу позваним страним стручњацима у пројектовању хидроцентрала. Једна од првих таквих хидроцентрала, са капацитетом од 100.000 коњских снага, већ је довршена на реци Јанг-Цеу.

Студенти историје причају своје народу да не треба сматрати да је демократија увезена у Кину са стране, јер смо ми Кинези имали демократски систем у далекој прошлости још 360 година пре наше ере, када је династија Чу увела цен-тен систем, и када је Менг-Це научник тога доба изразио своју политичку доктрину на следећи начин: „Основа владавине треба да буде владање помоћу народа и за народ.“ Поменути династија је касније доказала да је била културно најдобротворнија династија у нашој кинеској историји — све до данас. Студенти историје даље оворе народу да никада у историји ми нисмо развили класе у народу, као што је то Јапан учинио, и да будућност Кине треба поставити на темељ хармоничног стапања студената, радника и сељака у један пионирски блок — за изграђивање нове Кине.“

Студенти Кине живо се спремају пред велики догађај у међународном студентском животу за Светски студентски конгрес у Прагу, који ће се одржати у августу 1946 године. Секретаријати удружења сакупљају податке о животу, раду и борби својих студената. Бирају се делегати који ће моћи достојно да претстављају кинески студентски покрет и најбоље да изнесу слободољубиве и напредне тежње студената Кине. Кинески делегат узеше у име свих студената своје земље активног учешћа у стварању нове светске студентске организације, — Светске студентске уније, схватајући сву важност једног оваквог међународног тела. То су они већ и на делу доказали.

предузели, као свој задатак, борбу против немачке пропаганде. Па чак и за време чувене борбе код Аламеина, коју су многи ауторитети описали као прекретницу рата, чак и за време битке, у којој је Ромел био на вратима Александрије ова група студената је и даље извршавала свој задатак: помогла је да се одржи морал у народу. Битка је била добијена.

Рад наших студената се продужио после тога на другом пољу. Када је епидемија маларије избила у горњем Египту студенти су отпочели добро организовану кампању против ње. Многобројни студенти одмах су се добровољно пријавили за овај племенити и хумани задатак. Студенти медицинског факултета убрзо су отишли у заражене пределе, а студенткиње су се добровољно јавиле за болничарке и њиховом сарадњом епидемија је потпуно заустављена, а затим и откловена.

Трећи задатак који су студенти Египта испунили био је рад на отклањању неписмености. Када се влада решила на масовно васпитање народа нашла је великог одзива код студената. Започела је велика кампања какве никада у Египту није било и сада се неписменост поступно смањује. Неписмених је потпуно нестали, према извештајима, за не више од 10 година. Студенти у Каиру и Александрији почели су са одржавањем вечерњих курсева за раднике, после завршеног њиховог дневног рада. Сада су студенти узели и важног удела у остваривању планова социјалне и културне реформе. Њихови листови и књиге круже кроз Египат ширећи њихове напредне идеје.

Египатски студенти желе да знају што више о својим друговима из других земаља, јер верују да само ако се студенти света буду више разумели и буду боље упознали — рат може бити избегнут. Студенти Египта гледају са надом у овај претстојећи Конгрес, верујући да ће он моћи да оствари разумевање и сарадњу у свету.“

Извештај о раду економског одбора студената Београдског универзитета

Још пре почетка рада на Београдском универзитету образован је Економски одбор, са задатком да обезбеди смештај и исхрану свих сиромашних студената и да обнови мезу, Потпорно удружење и долове. Да би се сви ови задаци извршили, биле су образоване привремене управе домова и мензе, чим је радом руководио Економски одбор. Привремене управе домова су у многоме допринеле да се рад на обнављању и уређају домова правилно и брзо одвија. Наши домови су у току рата претрпели огромну штету. Требао је приступити хитној оправци оштећених зграда и инсталација у њима, истовремено се морао набавити инвентар како би се у што краћем року довело све у исправно стање. Уз пуну помоћ и подршку Универзитетских власти, Министарства просвете и народних власти, могао је да буде завршен посао у предвиђеном року. У ту сврху Економски одбор је послао своје чланове који су у Војводини набавили 40 вагона намештаја, постелне, посуђа и остале потребе за долове и мезу.

Нарочиту пажњу Економски одбор је обратио на осposовавање Опште студентске мензе, јер је питање јевтине исхране студената било једно од најактуелнијих проблема. Зграда мензе и целокупна инсталација биле су оштећене, инвентар није постојао. Акциони одбор је новцем од сабирне акције омогућио оправку зграда, осигуравши набавку најнеопходнијих животних намирница за почетак рада мензе као и набавку инвентара. Меза је отворена 1 новембра 1945 г. и број абонараца у почетку је био 200. Тај се број стално повећавао, тако да се у мези хранило просечно 1500—2000 студената месечно. Квалитет хране није био у почетку задовољавајући, јер залиха намирница није било, а број претплатника је био недовољан. Повећањем броја абонараца квалитет хране се стално побољшавао тако да је сада задовољавајући. Уопште узевши, рад мензе задовољава и њено пословање је са извесним вишком, иако меза храни 30 другова бесплатно. Капацитет мензе је велики, јер се у њој може хранити најмање 4—5000 студената.

Упоредо са радом на обнови мензе приступило се и осposовавању свих студентских домова. Студентски дом „Иве-Лоле Рибара“ је био за време окупације претворен у касарну, тако да је потпуно изгубио свој ранији изглед. Министарство просвете је извршило радове на оправци дома, а Економски одбор је набавио потребан инвентар. Пре рата дом је могао да прими 500 студената. Данас због тешког станбеног питања 750 студената.

За обновљени „Дом студенткиња“ намештај је великим делом добијен из болничког центра у Краљеву. Оно што је још недостајало попуњено је од инвентара из Војводине. Дом може да прими 150 студенткиња.

Од свих домова највише је претрпео штету „Гајрет“, јер је његова зграда била претворена у фабрику. Поред тога један део зграде је оштећен од бомбардовања. Радови на оправци били су прилично обилни. Оправку дома је омогућило Министарство просвете Босне и Херцеговине. Дом „Гајрет“ може да прими 200 другова.

Према томе, у сва три дома могу да станују и да се хране 1100 студената и студенткиња.

У оквиру рада на обнови економских организација формирана је привремена Управа потрошачког удружења, израђена су нова правила и обновљен чековни рачун Потпорног фонда. Привремена управа потпорног удружења добила је новац од сабирне акције у укупном износу од 3.015.356 динара. Са овим новцем почело је Потпорно удружење рад на помагању наших најсиромашнијих другова, а у прво време издало је веће суме новца мези. Исто тако додељивана је помоћ сваког месеца у износу од 620 динара просечно за 200 сиромашних другова, а помоћ од 310 динара додељивана је сваког месеца просечно за 300 сиромашних другова. Поред овога додељена је сума од 150.000 дин. најсиромашнијим друговима да би могли да купе текстил или обућу, од 18.000 бовова, колико нам је доделио И. Н. О. Београда.

На име позајмице сиромашним друговима Потпорно удружење издало је 493.800 динара.

Црвени крст нам је доделио 1000 пакета конзервиране хране која је преко Здравственог одбора подељена болесним друговима. Поред тога, од Црвеног крста добијено је 400 пари одела за најсиромашније другове.

Европски фонд за помоћ универзитетима послао нам је у два маха пошиљке са канцеларским материјалом, школским потребама, храном и текстилом. Све ово је додељено бесплатно сиромашним и болесним друговима.

Све економске установе студената Београдског универзитета уживале су сталну новчану помоћ од стране појединих министарстава, Извршног одбора града Београда, и др. Захваљујући овој помоћи, на време су обновљени и уређени домови и мезе. Од разних државних

установа домови и мезе су добијали у виду кредита или прилога преко 4.000.000 динара тако да је тим новцем урађено оно што студенти сами из својих средстава никако не би успели. Према томе, у свим напорима за обезбеђење оних студената који сами својим средствима не би били у стању да студирају, прворазредну улогу је одиграла новчану помоћ наших државних установа. Поред тога, на Београдском универзитету има 794 студента који добијају државну стипендију и којима се на име стипендије исплаћује укупно 1.042.000 месечно што чини годишње дин. 10.420.000.

Наше Потпорно удружење, домови и меза потпуно су спремни да у идућој школској години развију у много већем обиму свој рад на помагању, смештају, и исхрани свих сиромашних студената.

Светислав В. Србинац

Са Омладинске пруге...

— Другови студенти, данас ћете ићи са инжењером хидротехничарем на место где ће се преко Бехремске реке поставити мост. Друг ће снимати попречни профил реке и уздужни профил пада корита реке.

Све мора бити прорачунато, не сме се ништа оставити случају и худ реке мора се испитати. Висина највеће воде и све оно што може да утиче на сигурност моста.

— Дајте ми коту колца осовине на ивици реке, тражи хидротехничар.

— Кота је 26.216—спремно одговара техничар, читајући из попречних профила. Како су корисно послужили профили које смо јуче снимали. Хидротехничар може на време да врши посао, да припреми све за што брже постављање моста. И док омладинци наспу на сип с једне и с друге стране реке, докле ће и мост бити готов и пребачен на радилиште, монтиран на време и радови ће кренути бржим темпом напред.

Ради се неуморно, брзо, тачно. Сви се журе, али нивелман не може да прочита лету; законили су је гране. Потребна је секира. Где да се нађе. Док се оде до бригаде изгубиће се драгоцених пола сата.

— Другови, вама је потребна секира, пита седеи муслиман, са лулом у устима, гледајући љубазно нас. Моја је кућа ту близу. До нећу је. — И док су техничари дошли од радости себи, стари муслиман брзим кораком доноси секиру, и говори:

— Омладина много ради, никад се овако није радило. Ми морамо да вам помогнемо јер ћете ви заиста да саградите пругу. Видим вас како се бојите да загазите у пшеницу и мучите се провлачећи се кроз шибље. Зашто? Газите, слободно газите, не губите време. Имамо ми доста жита. Много је родило, не плашите се да ћемо гладовати.

— Је ли, стари, можеш ли нам рећи докле је долазила највећа вода? Кад је река највише надолазила?

— Откако ја знам, а мени је 70 година, највећа вода је била 1929 године и ево доведе је допра, показује стари прстом на зарез на воденици који је он направио тада. Од колике је то користи за нас!

— Хајде другови још један профил, и ми смо готови. Мало летву у страну! Њиши! Сувише је близу, па се не могу видети бројеви, већ само међупростор између бројева. Тако, добро. Далее! — разлеже се Бехремском котлином победоносни и радосни глас студента а у даљини чује се још један одјек.

Потмуло одјекује далека грмљавина, као радосни наговештај да ће ускоро прохукати први воз — то минери буше у утроби земље, у камењару, где треба да прође тунел. Румено сунце блиста на хоризонту, вечерњи ветрић пирка и полако се спушта први сумрак, а око нас по брдима разасути људи скупљају прве спонове овогодишње летине.

*

— Овде ће бити велика станица са водоцпом, са локомотивском шупом, тако да у самој станици не сме бити прелома. Ту одмах иза наше деонице настаје клисура

у којој ће бити успон и биће потребна дулла вуча, — објашњава инжењер студентима. Видите! Овим Цајсовим тахиметром без виска много је лакше, једноставније и брже постављање осовине. Углови кривине лако и брзо се одређују, а прецизност је сигурна.

— Ало, дај правац, за колац, само прецизно јер овде ће бити хектометар-почетак кривине, — упозорава студент код пантљике и колца.

— Мало лево, мало десно — о, много натраг! от! добро је, маше рукама и виче студент код полиметра.

— Ово мора да буде тачно јер је овде почетак кривине и ако не буде тачно, онда се поремећује цео правац кривине осовине, — говори као за себе студент код тахиметра.

— Напред, само напред, ка средини и даље преко насипа ка тунелу. Прузи која тежи да се пробије напред испречко се брег који се наднео над реком. Немогуће га је заобићи — те се мора да буши. Мора се направити тунел. Стигли смо до самог тунела; а ту паклена галама од компресора који брекће, бургија, које се дубоко заривају у стену, лопата, пијука и вагонета који сваки час односе земљу избачену из тунела. Рад је у пуном јеку.

— Постоје неколико начина за бушење тунела, али је овде на терену врло важно да ви умете да изаберете најбољи и најбржи, што је сад најважније, непрестано објашњава шеф деонице. Ми смо овде усвојили начин дуплх шполне, ради широког фронта рада и брзине рада. Оне се буше једна изнад друге тако да вагонети несметано могу да прима материјал из једне и из друге шполне.

КОЗЕРИЈА:

ИСПИТИ

Да ли сте запазили по парковима, клупама, библиотекама, травама неке људе што мрмљају нешто, зуре у књиге или блуде погледом у бесконачност? — Они по парковима што шетају у сенци дрвећа личе на пингвине, на сове, на роде; они по библиотекама на камене статуе и индике факире. Нисте их запазили? Никад нисте и сами тако изгледали? Никад нисте полагали испите? То је немогуће.

Испита, кандидата и комисија има у животу свакакви, од колевке до гроба: у школи, занату, служби, браку, цркви, политици, — свугде и — увек се нешто полаже отпад свет постоји.

Посматрао сам ових дана доста испита и видео и чуо свашта, јер нас студената има свакакви. Има их који се крсте, иду на вечерњу службу и пале свеће (случај са медицинског), који носе амајлије (опет медицински случај), има их за којима брижна мајка (или газарица) излије цео бокал воде (случај ветеринарски), има их који пуне цевове камењем и гађају сваку мачку на двадесетак метара испред себе да им не пресече пут. Има их који носе специјалне предиспитне реквизите: детелину са четири листа, потковицу или три длаци из ошачарске метле. Укратко, видео сам свега и свашта. Између осталог и два оригинална пада у невест, десет грчевитих наступа плача (укупан губитак суза у количини од пола литра што је изравнато на другој страни).

Видео сам вегетативце (то су они што побледе и охладе се) и симпатотоничаре (они који се зајатуре и озноје), а шта сам чуо? Свакакви одговори, и добрих и рђавих. Колективно учење показало је добре резултате. Изузетак чини само познати кружок: „Да смо се раније срели.“ Иако је радио ноћу (прековремено!) на месеци уз тихо шапутање, пао је на испиту па се сад његови чланови и чланице међусобно грде: „Ах, зашто смо се уопште срели?“

Хтели бисте да знате какви су резултати индивидуалног учења? Ево један пример. Он је учио и спремао. Укућани су ходали на прстима, посете се нису примале. Завторен сам, он је седео и размишљао. Било је досадно. Почео је да дрсира муву да носи палидрвце. Три месеца је спремао и мува је понела палидрвце, — а он је пао, наравно.

Занима вас како су прошли „штребери“? — „Штребери“ као „штребери“, пред испит згрувају све у главу. Сва су факта сорти-

рана као конзерве у „Гранпу“. Први раф десно друга кутија, други раф одоздо, трећи ред четврта лево. Професор пита, а „штребер“ жмирка и зачас се створи одговор услужно, тачно, са малим лакејским поклоном. А три недеље по испиту попада прашина по рафовима, измешају се и поизврћу конзерве и направи хаос. Уосталом, испит је положен, шта их је брига. Исцвише би овај свет изгледао поштен да није „штребара“ са малим лакејским поклоном.

Можда бисте хтели да знате шта су урадили „фрајери“? Не разумем се у њихов речник, али ми је један „стручњак“ објаснио да они сад „вршите као гранате“ према су „имали знање“.

А како су ишли писмени испити? Зли језици говоре да су били „писмени“ дословце од речи до речи, наравно само у појединачним случајевима, а специјално се зучка о нашим биолозима медицинарима. Уосталом, кад могу техничари да „контролишу“ резултате математичких задатака што не могу медицинари да „звирну“ у књигу. Уосталом, да би човек преписао потребно је извесно предзнање, иначе се може десити (као једном медицинару) да напише овако: „Артроподи су, као што је изложено на стр. 43 види слику под а), — састављени...“ итд. Преписивање и шапутање су два рђава заостатка из старог доба.

Шапутање има чак и психолошко оправдање, — оцо редовно има за циљ не да помогне оном ко одговара, него да истакне оног ко не одговара. Па и ту је потребно предзнање да би човек разумео шта му се шапуће. Не знам да ли је истина да је један бруцош филозоф, одговарајући историју, на питање где је била прва српска патријаршија, одговорио да је „прва српска патријаршија била у фуруни“. За овакав одговор сноси кривицу други бруцош који ми је шапутао, давао знаке и показао прстом на пећ.

Нанизао би тако човек масу увеселавајућих сцена са испита посматрајући, сушајући и кријући се кроз факултете ових дана. На сваком углу, у сваком ходнику, пред сваком салом гомила људи. Нервозне шетње горе-доле, зајатурени образи и гласови који се испреплићу, говоре, шапућу, преслишавају, људи који чекају на индике, вире кроз кључаонице, холају на прстима, пуше. Лето је, врућина је, много зноја и много узбуђења — испити се полажу.

Да, фронт рада. И ми о томе фронту рада слушамо сваки дан од нашег шефа. Фронт рада је: омогућити да по једном усеку, насипу, тунелу могу радити што више људи, тако да рад одмиче великом брзином.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ, ст. технике

1 августа у целој Југославији почињу такмичења за Зрен

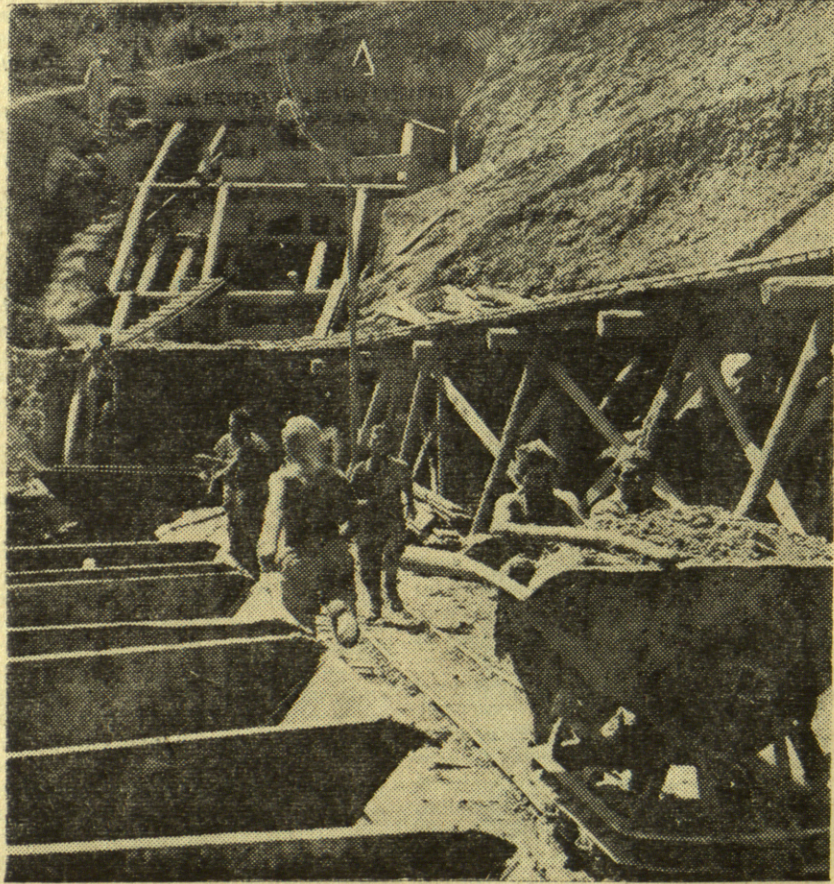
Првог августа ове године почиње такмичење за физкултурну значку ЗРЕН. У борбу за значку ступиће стотине новостворених физкултурних друштава и актива, све организације Физкултурног савеза Југославије и сва наша омладина.

Број омладина који ће кренути у борбу за значку овиси и од добро припремљене и спроведене пропаганде која ће почети у овом времену док се такмичење припрема. Зато треба користити сву нашу штампу, зидне новине, летке и плакете који ће подизати такмичарски полет и дух и жељу да се освоји значка.

Међу студентима влада оправдани интерес за такмичење. А што је занимљиво, нарочито међу онима који су се до сада мало или уопште нису бавили физкултуром. Стога треба настојати да паролла: „Сваки бригадир-такмичар за ЗРЕН“ доживи своје пуно остварење још у току ове јесени, још на радovima при градњи „Омладинске пруге“ и Посавског канала. Тиме што ћемо остварити зајучке Трећег конгреса на овом послу ми ћемо добити, нама тако потребни кадар руководиоца, који ће активно учествовати у решавању свих организационих и других проблема.

У уторак 23 ов. м. отишла је на Омладинску пругу друга студентска бригада „Стеван Наумов“.

Од осталих шест бригада пет ће кренути 28 а једна 30 ов. месеца.

Радови на пробијању тунела